

S.O.S.

Skifter om samtalegrammatik

Årgang 4, nr. 3

En samtaleanalytisk undersøgelse af respons i forbindelse med formatet *hva hedder det*

Olja Hedelund Clausen & Nikoline Pedersen

Skrifter om Samtalegrammatik 4: 3

2017

ISSN 2445-7256

Skrifter om Samtalegrammatik (SoS) er en serie arbejdspapirer om samtalegrammatik som udgives af forskergruppen *DanTIN* ("Danish talk-in-interaction"). *DanTIN* består af studerende og forskere fra og omkring Lingvistik på Aarhus Universitet. *DanTIN* bestyrer hjemmesiden *samtalegrammatik.dk*. Udgivelserne i *Skrifter om Samtalegrammatik* er arbejdspapirer, studenteropgaver, rapporter, afhandlinger og andet som beskriver og analyserer samtalegrammatiske fænomener.

Skrifter om Samtalegrammatik er ikke fagfællebedømt, men en redaktionsgruppe under *DanTIN* har vurderet at udgivelserne i SoS fortjener at komme til offentlighedens kendskab. I nogle tilfælde er der tale om ældre eller nyere skrifter, som *DanTIN* har fået lov af forfatterne til at udgive. I andre tilfælde er skrifterne lavet til SoS. *Skrifter om Samtalegrammatik* kan frit deles med angivelse af forfatter, årstal samt tidskriftets navn og nummer.

DanTIN udgiver også fagfællebedømte artikler. Du kan se mere om vores udgivelser, projekter og resultater på samtalegrammatik.dk, og her kan du også se hvordan du kommer i kontakt med os.

Billedet til forsiden (Jelly Fish Bunch) er taget af [Ally Aubry](#) og beskåret af Nikolaj Sørensen. [Nogle rettigheder forbeholdes](#).

Redaktionsgruppen for dette nummer består af Mads Emil Olesen og Jakob Steensig.

Redaktionel kommentar

I samtaler sker det ikke sjældent at en taler stopper lidt op, og så siger noget i stil med "*hva hedder det*". Dette kunne umiddelbart ligne et spørgsmål til samtalepartneren, som vedkommende så bør svare på, hvis ellers h/n kan gætte hvad det er taleren har i tankerne. Ofte er det dog ikke det der sker. Ja, ifølge denne undersøgelse er det faktisk ret sjældent at dette sker. I de fleste tilfælde er det taleren selv der forsøger at finde ud af hvad det hedder.

Forfatterne til dette nummer af *Skifter om Samtalegrammatik* ser "*hva hedder det*" som en "ordsøgningsskilt", altså som et signal om at taleren har et problem med at finde det rette ord (eller den rette vending). Og så undersøger de hvordan samtaledeeltagere afgør om "*hva hedder det*" skal opfattes som en invitation til samtalepartneren om at hjælpe med ordsøgningen, eller om det blot er et signal om at taleren har et problem som h/n selv kan løse.

Som I kan læse inde i skriftet, findes der i forvejen undersøgelser af ordsøgning og af forskellige tøvemærker, der også kan bruges til at markere ordsøgning. Men dette er, så vidt vi ved, første gang at nogen seriøst har undersøgt hvornår og hvordan "*hva hedder det*" bruges i samtaler. Forfatterne har undersøgt et stort samtalemateriale, og de har studeret alle de tilfælde af "*hva hedder det*" som de stødte på. Denne undersøgelse fokuserer på de tilfælde hvor man kan argumentere for at samtalepartneren ville have en mulighed for at foreslå et ord som "svar" på "*hva hedder det*", og de undersøger de faktorer der kunne betyde noget for udfaldet. De ser på blandt andet de præcise formuleringer, det der kommer før "*hva hedder det*", måden det siges på, og hvad taleren gør visuelt mens h/n siger sin ytring. Resultatet skal I næsten selv have lov at læse...

Undersøgelsen var oprindelig et bachelorprojekt, altså et selvstændigt projekt som forfatterne lavede på det tredje år i deres bacheloruddannelse i lingvistik på Aarhus Universitet. Der er kun foretaget ret få rent redaktionelle ændringer, så skriftet giver også et godt indtryk af hvordan en god bachelorprojektopgave kan se ud.

Denne redaktionelle kommentar er skrevet af Jakob Steensig.

Abstract

Wh-questions like "*hva hedder det*" ('what is it called') in Danish are usually used to request information and can occur when a speaker is searching for a word. When "*hva hedder det*" appears in a word search, it functions as repair. Even though the repair appears as a wh-question, it does not necessarily receive a response. This paper thus investigates why the word search "*hva hedder det*" in some instances is completed with self-repair and in other instances with other-repair.

Since no investigations about "*hva hedder det*" have been published, this paper first demonstrates the various practices of the format in this data. The format performs a word search in the majority of these occurrences in which 8 receive a response whereas 25 do not receive a response. The paper thus investigates 33 of the instances of "*hva hedder det*".

This paper finds that the gaze of the speaker is central as to whether "*hva hedder det*" – initiated word searches receive a response. In the cases of other-repair, the speaker maintains his or her gaze during the word search; in the cases of self-repair, the speaker alters his or her gaze during the word search. However, our data contains a number of telephone conversations, which indicates that gaze is not determining for the outcome of the word search in all cases. Hence, in these instances it is determined locally whether a response is wanted and whether it is given.

En samtaleanalytisk undersøgelse af respons i forbindelse med formatet *hva hedder det*

af OLJA HEDELUND CLAUSEN & NIKOLINE PEDERSEN

1. Indledning

Hv-spørgsmål er en anmodning om information og modtager som regel en respons (Stivers et al. 2009). Formatet *hva hedder det* er også et hv-spørgsmål, men modtager ikke altid respons. Grundlaget for denne undersøgelse er, at vi undrer os over, hvorfor *hva hedder det* i nogle tilfælde modtager en respons, mens det i andre tilfælde ikke gør. Vores skrift undersøger derfor på baggrund af samtaleanalytiske fremgangsmetoder, hvad der spiller ind for, om der kommer en respons eller ej.

Det er desuden interessant at undersøge *hva hedder det*, da der ud fra vores kendskab ikke findes noget publiceret forskning om fænomenet. På grund af dette er vores undersøgelse hovedsageligt baseret på undersøgelser, der omhandler $\emptyset h(m)$.

Skriftet lægger ud med en redegørelse for ordsøgning, reparation og mobilisering af respons. Dernæst forklarer vi vores indsamling af data og anvendelse af metode. Herefter følger en afgrænsning af vores format, der tager udgangspunkt i en analyse af vores data. Denne afgrænsning foretages med henblik på at udlede, hvilke praksisser *hva hedder det* kan have. Herefter kigger vi på de praksisser, som indebærer ordsøgning efterfulgt af respons og ordsøgning uden respons, hvorefter vi analyserer og diskuterer de faktorer, der gør sig gældende i de givne praksisser. Dette gøres med det formål at finde frem til, hvilke faktorer der er relevante for, om der kommer en respons på ordsøgningen.

2. Ordsøgning og tøven

Gentagelser, tøven og ordsøgning er blandt andre fænomener, der ikke forekommer i skriftsproget og er dermed samtaleanalytiske fænomener. Selvom *hva hedder det* umiddelbart fremstår som et hv-spørgsmål, bliver det gennem denne udgivelse klart, at det også i nogle tilfælde kan karakteriseres som ordsøgning. *Hva hedder det* kan dermed med fordel undersøges på baggrund af observationer om

uh(m), der ofte omtales som en turkonstruktions-intern reparaturmarkør (Jefferson 1974; Schegloff, Jefferson og Sacks 1977; Schegloff 1979, 2009, 2010).

Psykolingvisterne Herb Clark og Jean Fox Tree (2002) argumenterer for, at *uh(m)* skal forstås som et fuldt udarbejdet (*full-fledged*) ord, der planlægger kommende pause. Her taler man inden for psykolingvistikken om en slags planlægning af processen eller mere generelt taleproducerede mekanismer, der refererer til noget individuelt og psykologisk (Schegloff 2010). Herb Clark og Jean Fox Tree (2002) foreslår også, at *uh(m)* er en meddelelse og en måde at kommunikere på. Hansen og Heltoft hævder, at *øh* er en fatisk markør og dermed en slags metakommentar til dialogens forløb og samtalepartnernes udfyldning af deres roller (Hansen og Heltoft 2011:1136). De forklarer yderligere, at dets position ikke er bestemt, og at det derfor kan forekomme, når taleren får behov for en planlægningspause m.m. Vigtigst for funktionen af et fænomen i interaktion (*talk-in-interaction*), påstår Schegloff (2010) dog, er kompositionen og positionen tilsammen; det er væsentligt både, *hvad* der bliver sagt og gjort (komposition), men også *hvor* det bliver sagt og gjort (position). Positionen spiller derved en stor rolle i forhold til funktionen af et fænomen (Schegloff 2010).

Schegloff (2010) opdeler *uh(m)*, i forhold til om det forekommer i den igangværende udveksling af ture i sekvensen eller i konstruktionen af en turenhed. Disse typer er også observeret på dansk, hvor *øh(m)* har flere funktioner end blot at markere ordsøgning (Brøcker et al. 2012). *Øh(m)* kan således optræde både turenheds-internt og på sekvensniveau. På sekvensniveau kan *øh(m)* fungere som sekvens-lukker eller markere en dispræfereret første eller anden par-del. Turenheds-internt kan *øh(m)* fungere som en søgning eller initiere reparatur ved ordsøgning enten som erstattende eller forladende (*abandonment*). Det vil sige enten erstatte et ord med et andet eller forlade turkonstruktionsenheden og starte på en ny.

Øh(m) fungerer således ikke kun som ordsøgning, selvom den ofte omtales som en turkonstruktions-intern markør. Dette peger desuden på, at ordsøgning ikke blot er en aktivitet, der angår taleren alene, selvom det er denne person, der søger efter et ord. For at holde fokus på *hva hedder det* behandler vi *øh(m)* som en tøvemarkør, når det optræder omkring formatet.

3. Reparatur og præference

En første mulig forståelse af reparation er, at det er en proces, hvor talere retter fejl, de har lavet i deres umiddelbart forudgående tale (Fox og Jasperson 1995). Men som Schegloff, Jefferson og Sacks (1977) noterer, er reparation ikke begrænset til rettelse af fejl; der er mange tilfælde, som bliver behandlet som reparation i litteraturen f.eks. ordsøgning. Reparerbar (*repairable*) er en term fra Schegloff (1979), der refererer til den enhed, der er den egentlige kilde til problemet, som taleren ønsker at ændre. I denne henseende er der mange ytringer, der slet ikke har noget reparerbart f.eks. ordsøgning. Ordsøgning hører dog alligevel til i denne kategori (Schegloff, Jefferson og Sacks 1977).

Initieringen af reparation tyder på at have en hovedposition (*key positioning principle*), der refererer til dets problemkilde (*troublesource*) (Schegloff 1996). Reparation i den samme tur forekommer nemlig så tæt på det reparerbare som muligt (Schegloff 1996). Det tyder dog også på, at der er et andet betinget miljø for reparation i samme tur, og det er ikke vedrørende problemkilden, men præ-mulig afslutning. Initiering af reparation i samme tur ved præ-mulig afslutning synes at være et strategisk sted, fordi præ-mulig afslutning i den anden deltagers tur er et af de mest fremstående steder, hvor der ofte forekommer overlap (Schegloff 1996). Det vil sige, at en række forskellige reparationsinitieringer syntaktisk kan være placeret her (Fox og Jasperson 1995).

I samtaleanalyse arbejder man med begrebet reparation og herunder to distinktioner, nemlig selv-reparation (*self-repair*) og anden-reparation (*other-repair*). Selv-reparation skal forstås som reparation, hvor taleren retter sig selv, hvorimod anden-reparation skal forstås som en rettelse, der foretages af en anden end taleren selv (Schegloff, Jefferson og Sacks 1977). De to slags reparationer optræder afhængigt af hinanden, og selv-reparation er præfereret over for anden-reparation (Schegloff, Jefferson og Sacks 1977). Det vil sige, der er præference for, at den pågældende taler retter sig selv, frem for at en anden gør det.

Ud over de ovenstående distinktioner skelnes der også mellem, hvem der initierer reparationen. Initierer taleren det selv, kaldes det selv-initiering (*self-initiation*). Er reparationen modsat igangsat af en anden, er der tale om anden-initiering (*other-initiation*). Der er en væsentlig forskel på, hvor disse to slags findes i samtaler: Selv-initiering

optræder som regel i samme tur som det pågældende, der skal repareres, og i størstedelen af disse tilfælde færdiggøres reparaturen også succesfuldt i samme tur. Anden-initiering kan modsat først forekomme i turen efter det, der ønskes repareret. Det vil sige, at disse to slags også optræder afhængigt af hinanden, eftersom de har forskellige placeringer i samtaler (Schegloff, Jefferson og Sacks 1977). Videre i vores undersøgelse vil vi blot beskæftige os med selv-initieret reparation, da det er det, der gør sig gældende i tilfældene med *hva hedder det*.

3.1. *Præference for selv-reparatur*

Som nævnt er der præference for selv-reparatur. Det er ifølge Schegloff, Jefferson og Sacks (1977) hovedsageligt tydeligt på baggrund af data, hvor der netop er overvægt af selv-reparatur frem for anden-reparatur. I de fleste tilfælde er det taleren selv, der initierer reparaturen i samme tur eller i overgangen mellem ture. Det vil sige, før en anden part kan nå eller når at byde ind. Muligheden for selv-initiering kommer derfor før muligheden for anden-initiering. Selv-initieret reparation foretaget i samme tur som det, der repareres, fører som regel til succesfuld selv-reparatur i samme tur. Det vil sige, reparaturen foretages, før anden-initiering overhovedet er mulig. Dette er en af årsagerne til, at selv-reparatur forekommer oftest. Både selv-initieret og anden-initieret reparation præfererer desuden selv-reparatur. På baggrund af det er det tydeligt, at selv-reparatur er præfereret over anden-reparatur. I forbindelse med *hva hedder det* er der tale om selv-initieret reparation i alle tilfælde. Der er både tilfælde med selv-initieret selv-reparatur og anden-reparatur.

3.2. *Reparatur i samme tur*

Når der er tale om reparation i samme tur, som det, der forsøges rettet, optræder der ofte en tøvemærke og/eller pause enten til at initiere en reparation eller som dele af selve reparaturen (Schegloff 1979, 1996). Som tidligere nævnt forekommer tøvemærket og pausen her på den plads, hvor det element, der søges efter, ellers ville have optrådt. Det vil sige ved præ-mulig afslutning (Schegloff 1996).

Schegloff (1979) skelner mellem to former for reparation: efterstillet reparation (*postpositioned repair*) og foranstillet reparation (*prepositioned repair*). Der er tale om efterstillet reparation, når der initieres reparation i forbindelse med et allerede produceret element i turen, og

dette kaldes derfor også bagudrettet. Foranstillet reparatur er fremadrettet, idet der her er tale om, at en tøvemarkør eller pause kan stå i stedet for det egentlige næste element. Med hensyn til foranstillet reparatur er der som udgangspunkt tale om en form for søgning, og de elementer, der fungerer som foranstillet reparatur, optræder som igangsættere af et reparatursegment, det vil sige lige før det, der søges efter.

Ud over tøven og pause er forlængelse af vokaler også almindelige indikationer på, at en reparatur er på vej, især i forbindelse med en søgning. Gentagelser af ord eller lyde er også indikationer på en kommende reparatur (Schegloff 1979, 1996).

4. Mobilisering af respons

Nogle taleture er ved hjælp af specifikke faktorer i stand til at mobilisere en respons fra en modtager i samtalen (Stivers og Rossano 2010). Ifølge *Routledge Dictionary of Language and Linguistics* anvendes ytringer med interrogativ ordstilling til at anmode modtageren om at give information om noget (Bussmann 1996:588). Ytringer med interrogativ ordstilling kan dog også have andre funktioner end at anmode om information, og en taler kan også anmode om information på andre måder end ved hjælp af interrogativ ordstilling (Heritage 2012, Heine-mann 2010). Fra en sociologisk tilgang til interaktion med udgangspunkt i Schegloff (1968) samt Schegloff og Sacks (1973) mobiliseres respons gennem de handlinger, som en person implementerer i interaktionen (Stivers og Rossano 2010).

Ifølge Stivers og Rossano (2010) mobiliserer forskellige handlinger respons. Talere mobiliserer respons gennem kombinationen af en række forskellige ressourcer, som implementeres i den handling, som en taler producerer. Der er ifølge Stivers og Rossano (2010) fire turdesignsfaktorer (*turn-design features*), der kan bruges som ressourcer til at øge modtagerens ansvar til at respondere. Disse fire tæller: interrogativ ordstilling, interrogativ intonation, talers blikretning og modtager-fokuseret epistemisk ekspertise (*recipient epistemic expertise*). Modtager-fokuseret epistemisk ekspertise skal forstås på den måde, at taleren udtrykker, at modtageren har epistemisk ekspertise på emnet i forhold til taleren.

Ifølge Stivers og Rossano (2010) kan disse fire faktorer placeres på en skala, der er opbygget, således at jo flere af de fire faktorer, en taler

inddrager i sin pågældende handling, jo større respons-relevans. Det vil sige, jo større ansvar har en modtager til at respondere. Faktorerne bruges altså til at øge ansvaret for, at modtageren skal respondere. Dermed kan det udledes, at handlinger kan designes på en sådan måde, at de kan mobilisere respons.

Visse handlinger i interaktion fordrer en specifik type respons, og de modtager generelt også denne respons. Disse handlinger inkluderer tilbud, anmodninger om handling og anmodninger om information (Stivers og Rossano 2010). *Hva hedder det* er blandt andet en anmodning om information, og et studie inkluderende 10 sprog viser, at 90 pct. af anmodninger om information modtager en respons, der enten besvarer spørgsmålet eller omhandler en manglende evne til at svare (Stivers et al. 2009).

5. Gestik og blikretning

Data viser, at deltagere behandler ordsøgning som en distinkt aktivitet (Goodwin og Goodwin 1986). Ordsøgning er ikke udelukkende en kognitiv proces, der optræder inde i talerens hoved, men også en visuel aktivitet, som andre kan genkende og deltage i (Goodwin og Goodwin 1986). Det ses, at gestik har en stor indflydelse, når der observeres, hvordan deltagere bruger det som en væsentlig funktion i de aktiviteter, de er en del af (Goodwin og Goodwin 1986). Her kan der f.eks. være tale om gestik som en erstatning for ordsøgning, hvor det giver en klar genkendelig mening for andre deltagere.

5.1. Genkendelse af ordsøgning

En af de måder, hvorpå deltagere kan genkende, at der bliver søgt efter et ord, er ved hjælp af ansigtsudtryk. Et ansigtsudtryk, der ofte bliver brugt i forbindelse med ordsøgning, er det tænkende ansigt (*thinking-face*), som er stereotypisk og genkendeligt i mange forskellige situationer i flere kulturer (Worth og Adair 1970:26). Nogle psykologer har fundet, at man vender hovedet og blikket i forskellige retninger, afhængigt af om der søges efter noget verbalt eller rummeligt (*spatial*) (Gur 1975; Kinsbourne 1972). Der kan dog være flere grunde til, at man vender hovedet og blikket. Det kan f.eks. være en kommunikativ aktivitet i ordsøgning eller for ikke at blive visuelt distraheret (Goodwin og Goodwin 1986).

Hvorom alting er, kan det tænkende ansigt gøre det visuelt, at taleren (stadig) søger efter et ord, selvom der f.eks. opstår en pause. Modtageren kan dermed stadig behandle taleren som taler ved at kigge på personen med fuld opmærksomhed, selvom talen ikke er genoptaget (Goodwin og Goodwin 1986). Dette er en af de væsentligste måder at vise, at man lytter, men dette betyder ikke, at blikket under ordsøgning er uden betydning (Goodwin og Goodwin 1986). For det første demonstrerer det modtagerens vedvarende orientering og meddeltagelse i den igangværende ytring. Ordsøgning er på den måde en af de aktiviteter, som kan bruges til at opnå forøget opmærksomhed fra modtager f.eks. til at få et blik, som ikke tidligere er blevet givet (Goodwin og Goodwin 1986). For det andet fremviser modtageren ved at kigge på taleren, der leder efter et ord, at modtageren venter på udfaldet af søgningen. Et blik på taleren, som er i gang med en ordsøgning, gør det muligt for modtageren at vise, at modtager er opmærksom på aktiviteten, men taleren får stadig lov til at producere det ord, der søges efter (Goodwin og Goodwin 1986).

5.2. Meddeltagelse

I Goodwin og Goodwins data (1986) er der forskellige udfald i forbindelse med respons ved ordsøgning. Dette sætter spørgsmålstejn ved, om man i stedet for at tale om en forholdsvis generel præference kan tale om, at deltagerne i selve aktiviteten forhandler eller viser den type af meddeltagelse, der ønskes.

Blikretning kan anvendes til at signalere, at en taler er ved at begynde eller afslutte en tur og give ordet videre til en anden. Det er karakteristisk, at en taler kigger væk ved begyndelsen af sin tur, og samtidig er det karakteristisk, at taleren afslutter sin tur ved at kigge på modtageren (Kendon 1967). Kendon (1967) har desuden fundet frem til, at en taler i forbindelse med lange ytringer kigger på modtageren under flydende tale og i slutningen af ytringer, men kigger væk under ikke-flydende tale, herunder ordsøgning. Aktivt at kigge væk fra modtageren under ordsøgning kan derved være en visuel måde at fortælle, at man søger efter et ord (hvis man vel at mærke har kigget på personen inden), hvilket ligeledes tit ses i Goodwin og Goodwins data (1986). At kigge væk under ordsøgning kan dermed ses som et redskab for taleren, der kan bruges til at afværgе modtageren fra at tale og dermed et redskab til at trække tiden ud, for at planlægge hvad man vil sige (Kendon 1967).

Blikretning kan desuden bruges til at indikere over for en modtager, at respons vil være passende (Heath 1986:31-32). Bavelas, Coates og Johnson (2002) har fundet frem til, at modtagere er mere tilbøjelige til at svare, når taleren kigger på ham eller hende. Ydermere kan blikretning bruges som ressource til at få en modtager til at respondere, når respons er manglende, før taleren gør brug af tale for at mobilisere den manglende respons (Stivers og Rossano 2010).

I ordsøgning kan taleren bevare det tænkende ansigt et stykke tid og derefter kigge på modtageren igen. I sig selv ligger den visuelle forandring i det tænkende ansigt, men når taleren også foretager en bevægelse i form af et blik på modtageren, er en forandring i deltagelsesstatus også gjort synlig (Goodwin og Goodwin 1986). Mens det var upassende for modtageren at forstyrre ordsøgningen tidligere, er modtagerens aktive meddeltagelse i søgningen med et blik fra taleren nu ikke kun passende, men også forsøgt opnået af taleren. Når taleren ændrer sit blik og laver det tænkende ansigt, når pausen indtræder, har modtageren derfor mulighed for ikke kun at se, at taleren er begyndt på ordsøgning, men også hvilken løbende medvirken, taleren ønsker (Goodwin og Goodwin 1986). En måde for modtageren herefter at vise meddeltagelse i ordsøgningen er ligeledes med det tænkende ansigt. Deltagerne har altså mulighed for ikke kun at se tilstedeværelsen af det tænkende ansigt, men også dets fravær både fra talers og modtagers side (Goodwin og Goodwin 1986).

5.3. *Hv-spørgsmål*

Hv-spørgsmål i området omkring ordsøgningen er almindelig på engelsk (Goodwin og Goodwin 1986). Det stemmer overens med, at vi ser hv-spørgsmålet *hva hedder det* i forbindelse med ordsøgning i vores data. Placeringen af et hv-spørgsmål i området omkring ordsøgning øger opfattelsen af, at det er en ordsøgning (Goodwin og Goodwin 1986). I et andet miljø ville et hv-spørgsmål f.eks. være en anmodning om information, i stedet for en tydeliggørelse af at man ikke kan finde et ord (Goodwin og Goodwin 1986). Hvis taleren alligevel ønsker respons, kan taleren med et blik rettet mod modtageren under et hv-spørgsmål tillade en meddeltagelse i søgningen. Hvis modtageren ikke kommer med et svar efter det første hv-spørgsmål, kommer taleren ofte med uddybende information (Goodwin og Goodwin 1986).

Goodwin og Goodwin (1986) taler om forskellige hv-spørgsmål omkring ordsøgning på engelsk, hvor dette skrift undersøger ét bestemt format, nemlig *hva hedder det* og former heraf.

6. Metode

Vores data stammer primært fra Samtalebanken og AULing. Vi har dog medtaget enkelte eksempler i vores bilag, der stammer fra andre kilder, hvor vi ikke har adgang til det tilhørende rådata. Desuden har vi heller ikke adgang til rådata for enkelte eksempler fra Samtalebanken og AULing. De ikke-retransskriberede data indgår i vores optælling og bilag, men da det egentlige data er utilgængeligt, er intet af vores centrale argumentation baseret på disse data.

Vores data består af 21 samtaler, hvori det pågældende format optræder 36 gange¹. I vores oprindelige kollektion optrådte konstruktionen 68 gange. Løbende i vores undersøgelse inddeler vi formatet i fire forskellige kategorier. Vores undersøgelse beskæftiger sig blot med to af disse kategorier, derfor har vi ikke medtaget de resterende eksempler fra de andre to kategorier i vores bilag eller i vores optælling, ud over de eksempler som vi anvender i undersøgelsen.

Som overskrift for hver transskription er det angivet, hvor eksemplet kommer fra, hvilket linjenummer det pågældende eksempel oprindeligt har, og hvorvidt der er tale om en lydfil eller videofil.

6.1. Kilder

6.1.1. Samtalebanken

Samtalebanken er et datakorpus, som er frit tilgængeligt online, og som indeholder både videooptagelser og transskriptioner deraf. De enkelte samtaledeltagere har givet samtykke til, at deres samtaler kan tilgås af alle (Samtalegrammatik 2016). Korpuset består af en række danske samtaler fra forskellige hverdagssituationer, hvor deltagerne foretager sig aktiviteter, de normalt ville gøre. Desuden er det forskelligt fra samtale til samtale, hvilken relation deltagerne har til hinanden, hvor de befinder sig, hvor mange deltagere der er, og hvilket emne eller hvilken situation der er tale om.

¹Vores egentlige undersøgelse bygger på 33 eksempler, og de andre tre eksempler anvendes til at eksemplificere de resterende praksisser, vi fandt i vores oprindelige kollektion.

Samtalerne er ikke indsamlet til noget bestemt formål ud over at bidrage til undersøgelse af samtaleanalytiske emner. Det er autentisk data, der hverken er kontrolleret eller opfundet. Desuden er navne og steder, der kan være med til at identificere samtaledeltagerne på den ene eller anden måde, anonymiseret.

6.1.2. AULing

AULing er ligeledes en samling af danske samtaler, som også består af videooptagelser og tilhørende transskriptioner. Samtaledeltagerne har givet deres samtykke til, at forskere og studerende efter underskrivelse af en fortrolighedserklæring har mulighed for at få adgang til de originale data (Samtalegrammatik 2016). Dataet i AULing er gennem mere end de seneste 20 år blevet indsamlet på Lingvistik, Aarhus Universitet. Samlingen omfatter en række tilfældige samtaler, det vil sige, der ikke er nogen tænkt systematik i forhold til hverken emne, situation, demografi eller lignende (Brøcker et al. 2012).

Som det gør sig gældende for dataet fra Samtalebanken, er navne og steder, der kan være med til at identificere samtaledeltagerne på den ene eller anden måde, anonymiseret. Det vil dermed også sige, at oplysninger omkring samtaledeltagerne hverken bruges eller har nogen betydende faktor for analysen.

6.2. Behandling af data

6.2.1. Retransskription

Det datasæt, der arbejdes med i denne undersøgelse, er transskriberet på forhånd, idet det stammer fra ovennævnte databaser. Det data, vi har rådataet til, har vi retransskriberet, således det er transskriberet på samme måde i alle tilfælde. Desuden er det væsentligt at påpege, at en transskription er sekundær, og at selve rådataet er det primære. Derfor er det rådataet, der analyseres, hvor transskriptionen dermed kommer til at fungere som et hjælpemiddel til både at forstå og forklare det egentlige data.

Dataet er transskriberet i programmet CLAN, og transskriptionsmetoden bygger på Alexa Hepburn og Galina B. Boldens (Hepburn 2013) gennemgang af Gail Jeffersons konventioner om transskription i konversationsanalyse. Vores transskriptioner afviger dog fra disse konventioner på udvalgte områder, da vi har valgt at foretage følgende ændringer og tilføjelser:

- Pile markerer intonation til sidst i en ytring
- Halve klammer markerer overlap
- Smileys anvendes for smilestemme
- Paragraftegn omkranser særligt tydelig udtale
- Stjerne omkranser knirkende udtale
- To spørgsmålstegn omkranser usikker udtale
- Stort begyndelsesbogstav markerer en genstart
- Flyvende punktum angiver, at efterfølgende lyd udtales på indånding
- X'er angiver tale, som ikke kan tydes

6.2.2. Eksempelsamling

Konversationsanalyse tager altid udgangspunkt i data og arbejder dermed fra data til generaliseringer (Steensig 2015). Konversationsanalysen kan inddeles i to analysetilgange: *single-case* og *collections*. *Collections* eller eksempelsamlinger, der er grundlaget for denne undersøgelse, benyttes i forbindelse med belysning af et fænomen som en foreslået regelmæssighed eller norm (Steensig 2015). I denne undersøgelse består samlingen af eksempler af formatet *hva hedder det* og former deraf. Alle disse eksempler er kort gennemgået, beskrevet og analyseret i fire underkategorier, vi mener at finde i dataet, hvoraf to af underkategorierne er valgt som hovedfokus for analysen. Der er tale om en kvalitativ metode, hvor argumentationen bygger på gennemgang og diskussion af eksemplerne (Steensig 2015). Det vil sige, at analysen og diskussionen af formatet tager udgangspunkt i udvalgte eksempler med henblik på ligheder og afvigelser.

7. Afgrænsning

Dette skrift undersøger formatet *hva hedder det* og former deraf f.eks. *hva er det nu det hedder* og *hva det hedder*. Frasen er i størstedelen af tilfældene konstrueret som et hv-spørgsmål, det vil sige med interrogativ ordstilling.

På baggrund af vores analyse af kollektionen med 68 forekomster har vi fundet frem til, at formatet optræder med fire forskellige praksisser. Enkelte praksisser har yderligere underkategorier, som præsenteres løbende i dette skrift². De fire forskellige praksisser er følgende: 7.1. specifik ordsøgning der efterfølges af en respons (bilag 1), 7.2.

²Se bilag 5 for overblik over kategorierne.

ordsøgning hvor taleren selv fortsætter sin ytring (bilag 2), 7.3. turtagning og/eller emneskift (bilag 3) samt 7.4. eftertanke (bilag 4). Disse praksisser beskrives herunder.

7.1. Specifik ordsøgning efterfulgt af respons

Vores analyser har vist, at *hva hedder det* som ordsøgningsmarkør kan opfattes som et spørgsmål. Det vil sige, at formatet her er en praksis, der udbeder sig en specifik information fra samtalepartneren. Når *hva hedder det* som i det nedenstående eksempel opfattes som et spørgsmål, optræder det alt andet lige finalt i talerens ytring og efterfølges af respons fra en anden deltager i samtalen.

(1) Samtalebanken|Sam4|fyrne|L1162 ((ansigt-til-ansigt)) (Bilag 1.3)

- 1 BE: ka du ikk skrue op for s for for (.) *det de:r **hva er det det**
 2 **hedder→***
 3 (0.4)
 4 DA: lyset↗
 5 (0.4)
 6 BE: *lyset ja*↘

I denne samtale sidder fire drenge og snakker, og i denne sekvens sidder de med en iPod, fordi de skal se en video herpå.

BE starter på en anmodning i form af et ja/nej-spørgsmål i linje 1-2. I denne ytring gentager BE ordet "*for*" et par gange og holder en kort pause for herefter at anmode om information i form af hv-spørgsmålet "*hva er det det hedder→*". Dette spørgsmål er desuden en ordsøgningsmarkør pga. det miljø, det optræder i (Goodwin og Goodwin 1986) og kan karakteriseres som foranstillet reparatur. BE udtrykker ved at sige det højt, at han leder efter det, han gerne vil sige. Herefter optræder der en pause. Pausen i linje 3 kan indikere, at BE ikke umiddelbart selv vil fortsætte sin tur. Pause optræder dog tit omkring ordsøgning (Schegloff 1979) og behøver ikke nødvendigvis at være en invitation til respons (Schegloff, Jefferson og Sacks 1977). Alt andet lige kommer DA med et svar i linje 4 og opfatter dermed BE's anmodning som noget, der kan responderes på af modtagere. Her er der tale om selv-initieret anden-reparatur, da BE søger efter et ord, som DA kommer med et forslag til. DA svarer således på BE's ordsøgningsmarkør og ikke på den anmodning, BE først begyndte på. Men da anmodningen ville have indeholdt det ord, der ledes efter, må modtagerne være

med på, hvad der tales om, før de ved, hvad BE spørger om. Her kommer DA så med et bud på BE's ordsøgning, og dette bekræfter BE ved at gentage ordet og et "ja" efter en pause.

7.2. Ordsøgning uden respons

Når formatet har denne praksis, foretager taleren ordsøgning eller bruger frasen som tøven midt i en ytring og fortsætter derefter turen. Det vil sige, at frasen i disse tilfælde benyttes som selv-initieret selv-reparatur.

Formatet kan være en slags uspecifik ordsøgning, hvilket ses i første eksempel herunder. *Hva hedder det* er derimod i en specifik ordsøgning ofte placeret ved præ-mulig afslutning og dermed så langt fremme i ytringen, at det er tydeligere, hvilket element der kan optræde efterfølgende. Dette ses i andet eksempel herunder.

(2) AULing|GenbrugsSamlet2|L1111 ((ansigt-til-ansigt)) (Bilag 2.1.1)

- 1 B: men >nu har de< oss ↓ø:hm
2 (1.0)
3 B: hvis det e:*r* >hva er'et det hedder<→
4 (0.6)
5 B: mangl(er) personale ikke↗
6 B: ·hʃ hhh å somme ltider tager nogen ind→
7 UK: l ·hja J
8 (0.7)
9 B: bistandsklienter ind å det skal hjælpe→
10 ((B løfter hånden op og ned i linje 3-9))
11 (0.8)
12 B: å det e:r ikk altid→
13 (0.6)
14 A: °nej°=
15 B: =lige heldigt↘
16 A: °nej°↘

Tre kvinder sidder ved et bord og taler om, at der er mange, der ligger syge på en arbejdsplads. I linje 1 starter B på noget, der kunne ligne en konstatering, som dog ikke færdiggøres. I stedet optræder "↓ø:hm" efterfulgt af en pause, der her benyttes som forladende reparatur, da hun starter på en ny ytring i linje 3, der senere i samtalen viser sig at være en antagelse. Kort inde i ytringen optræder et hv-spørgsmål i form af ">hva er'et det hedder<→", som siges hurtigt. Der optræder en pause, efter hvad der tyder på at være en ordsøgning, da hun i linje 5 fortsætter på sin antagelse. Ordsøgningen er dog en mere generel søgning, da den er placeret så tidligt i den nye påbegyndte ytring, at

det er svært at komme med et bud på, hvad der søges efter, med henblik på om der ønskes respons eller ej.

Ytringen med ">hva er'et det hedder<→" opfattes alt andet lige ikke som noget, der kræver respons, hvilket ses, idet ingen anden deltager tager turen. Der er derfor tale om en selv-reparatur. Efter linje 6 kommer en ukendt deltager med nogle fortsættelsesmarkører, hvilket A også gør i linje 14 og 16. Disse fortsættelsesmarkører er til B's antagelse og ikke ordsøgningen.

Denne forekomst af *hva hedder det* bliver altså ikke opfattet som en ordsøgningsmarkør, der anmoder om hjælp fra andre samtaledeltagere. Dette ses, i og med at der for det første ikke kommer nogen respons fra andre deltagere, og for det andet pga. dets placering, der gør det vanskeligt at komme med et bud på det, der ledes efter. Denne ordsøgning kan dermed ses som en uspecifik og mere generel søgning.

I det følgende eksempel ses ligeledes ordsøgning, der ikke efterfølges af respons fra en anden deltager. I modsætning til ovenstående eksempel ses det dog her, at der søges efter et specifikt element.

(3) Samtalebanken|Sam4|moedregruppen0|L590 ((ansigt-til-ansigt)) (Bilag 2.3.6)

1 DO: det var en af henriks kammerater som har lavet det i: øh hva
2 hedder det i: øh rustfrit stål der inden i
3 (1.0)
4 DO: så det har stået (0.2) udenfor

Samtaledeltagerne i denne sekvens står og taler om en genstand hjemme hos DO. De står et stykke væk fra kameraet, og man kan på videoen derfor ikke se, helt præcist hvilken genstand deltagerne snakker om.

DO kommer med en oplysning i form af en konstatering, hvor hun fortæller, hvad "*det*" er lavet i. Inden DO fortæller, hvad "*det*" er lavet i, kommer hun med tøvemarkøren "*øh*" og ordsøgningsmarkøren *hva hedder det* efterfulgt af gentagelse af ordet "*i*:" og endnu et "*øh*". Tøven, forlængelse af vokaler og gentagelse af ord er typiske markører for, at en ordsøgning er i gang (Schegloff 1979). Da DO siger "*i*:" både inden og efter ordsøgningsmarkøren *hva hedder det*, kunne det tyde på, at DO leder efter det materiale, som genstanden er lavet i. Dette peger på, at det er et specifikt element, hun leder efter og kan dermed karakteriseres som foranstillet reparatur.

Ordsøgningsmarkøren *hva hedder det* bliver ikke opfattet som en anmodning om hjælp fra en anden deltager, selvom den her er placeret ved præ-mulig afslutning. Denne reparatur er dermed også selv-initieret og selv-reparerende.

7.3. Turtagning og emneskift

I denne praksis fungerer formatet med funktion som en præ-begynner, ligesom *øh(m)* kan (Steensig 2001:213-214). Den fungerer desuden som markør til at foretage et emneskift. I nogle tilfælde optræder formatet sammen med andre markører f.eks. indånding som i det nedenstående eksempel, hvor BO og MOR taler i telefon. Lige inden denne sekvens har BO og MOR snakket om BO's planer for den efterfølgende dag.

(4) AULing|trappen|L215 ((telefon)) (Bilag 3.1)

- 1 BO: >bliver vi hentet< i bus *ø:h* i nyborg↘
2 (1.0)
3 MOR: ↑nå→
4 (0.2)
5 MOR: ↑okay↘
6 (0.3)
7 MOR: ↑yes yes↘
8 (0.4)
9 BO: ·hhh m **hva hedder det** vi kommer lige forbi her en gang i
10 eftermiddag→
11 MOR: ↑ja→

BO kommer med en oplysning i form af en konstatering i linje 1, der siges med interrogativ ordstilling. Interrogativ ordstilling kan som tidligere nævnt bruges til at anmode om information (Bussmann 1996:588), men denne ytring bliver ikke opfattet som anmodning om information af MOR, da hun kommer med en række fortsættelsesmarkører fra linje 3 til 7 som alignment til BO's forudgående ytring.

Det er tydeligt, at sekvensen angående BO's planer er afsluttet i linje 8, da der mellem MOR's fortsættelsesmarkører optræder pauser, hvor hverken BO eller MOR tager turen og fortsætter samtalen om dette emne. I linje 8 følger endnu en pause, hvorefter BO i linje 9 tager turen og skifter emne, hvor hun kommer med en oplysning i form af en konstatering. Denne turtagning og dette emneskift markeres af en indånding efterfulgt af tøvemarkøren "*m*" og "*hva hedder det*". MOR bekræfter BO's ytring i linje 11 med et "↑ja→".

Her fungerer *hva hedder det* som markør til turtagning og emneskift og anmoder dermed ikke om information fra en anden deltager.

7.4. Eftertanke

I eksemplerne i denne kategori optræder formatet finalt, og på baggrund af vores analyse ses det, at praksissen her fungerer som en eftertanke til den forudgående ytring. Det vil sige, at der i denne praksis er tale om efterstillet reparation. Formatet optræder med én undtagelse efter et "*eller*", når det har denne praksis. Derudover er det konstrueret med interrogativ ordstilling i halvdelen af tilfældene, hvor den resterende halvdel er produceret med deklarativ ordstilling.

Selvom der ofte kommer respons efter denne praksis, er det ikke respons på eftertanken. Ligesom i nedenstående eksempel, hvor tre kvinder sidder og taler, mens de spiser kage og drikker kaffe.

(5) Samtalebanken|Sam3|gamledage:21 ((ansigt-til-ansigt)) (Bilag 4.1)

- 1 LIS: de ka næsten i「kk følge med 「nej 1」
- 2 ANN: L nej for ↑morten L han havde」=
- 3 KIR: L nej J
- 4 ANN: =siddet å bøvlet med det→
- 5 LIS: °hhuhh høhø hihi°
- 6 ANN: ☺ja matematik☺
- 7 el「ler hva「「det nu er「「det hedder 1」
- 8 LIS: L ☺ja:☺J→
- 9 KIR: L ja: J」
- 10 LIS: L ☺ja det gerne」det der volder☺→

I denne sekvens taler de om børn og de fag, de har i skolen. I linje 1 kommer LIS med en konstatering i form af en vurdering. ANN starter derefter i linje 2 på en historiefortælling med negationen "*nej*", som er en bekræftelse af, at hun er enig i den forudgående negerede konstatering. KIR overlapper desuden også med et "*nej*". ANN fortsætter sin tur i linje 4, hvor hun fortæller videre på historien om Morten, hvilket LIS griner lavt af i linje 5. I linje 6 fortsætter ANN historiefortællingen og starter med et "*ja*", hvilket kan ses som en bekræftelse af det efterfølgende ord "*matematik*", der siges med smilestemme. Smilestemmen kan indikere, at hun muligvis synes, at det er komisk, at hun er i tvivl om, hvad det fag egentlig hedder.

ANN tilføjer dog et "*eller hva det nu er det hedder*" som en eftertanke til det forudgående. Hun gør dermed ordet "*matematik*" mere vagt og modificeret (Channell 1994). Derfor bliver det en eftertanke, der markerer, at hun ikke vil forpligte sig 100 pct. på at vide det.

7.5. Opsamling

På baggrund af ovenstående kan det udledes, at formatet både optræder på sekvensniveau (turtagning/emneskift og eftertanke) og turkonstruktions-internt (ordsøgning uden respons og specifik ordsøgning med respons), hvilket også ses for $\emptyset h(m)$ (Brøcker et al. 2012). Det vil sige, ud over overordnet at være et hv-spørgsmål i ordsøgning har formatet i vores data de praksisser, vi har inddelt dem efter.

Distributionen for *hva hedder det* synes således ikke at være tilfældig, hvilket også gør sig gældende for $\emptyset h(m)$ (Brøcker et al. 2012). *Hva hedder det* har forskellige placeringer, som får betydning for funktionen. Formatet *hva hedder det* har altså ikke kun én funktion.

Praksissen eftertanke adskiller sig fra de andre, da den bruges som en modificerende markør til det forudgående. Formatet optræder modsat i de andre kategorier før det, der søges efter. Praksissen turtagning og emneskift adskiller sig fra de resterende praksisser, da denne praksis benyttes som præ-begynder ved et emneskift.

Resten af denne undersøgelse fokuserer på specifik ordsøgning efterfulgt af respons og den del af ordsøgning uden respons, der er specifik. Disse to kategorier analyseres og sammenholdes med henblik på at undersøge, hvorfor nogle forekomster af *hva hedder det* får respons, mens andre ikke gør. Disse to kategorier sammenlignes, eftersom ordsøgningen i begge tilfælde er placeret ved præ-mulig afslutning, og fordi den ene modtager et bud på ordsøgningen, mens den anden ikke gør. Fokusset fremover er dermed at undersøge, hvilke faktorer der spiller en rolle for, om der kommer en respons eller ej.

8. Specifik ordsøgning efterfulgt af respons

I vores datasæt optræder fænomenet otte gange med funktionen specifik ordsøgning med respons. De forskellige former, fænomenet har, og antallet af forekomster af fænomenet er afbilledet i skemaet herunder.

Skema 1 (Bilag 6)

Form	Antal forekomster
hva hedder det	3
hva er det det hedder	3
hva er det de hedder	1
hva hedder det der	1

I dette afsnit analyserer vi, hvilke faktorer der optræder i forbindelse med specifik ordsøgning med respons. Det vil sige, vi kigger på, hvilke faktorer der er i spil, når der er tale om, at ordsøgningen afsluttes ved hjælp af respons fra en modtagers side frem for taleren selv. Formålet hermed er at finde frem til, hvilke faktorer der muligvis er nødvendige eller i alt fald lægger op til, at modtageren bør eller kan byde ind med en hjælp til ordsøgningen.

I nedenstående samtale sidder fire drenge og taler, hvor CH forud for dette eksempel er begyndt på en historiefortælling om, hvad han har lavet til idræt.

(6) Samtalebanken|Sam4|fyrne|L1078 ((ansigt-til-ansigt)) (Bilag 1.2)

- 1 CH: der er det der opvarmningsforløb ehhe↘
 2 BE: det opvarmningsforløb→
 3 CH: xxx hvor det bare går ud på- hvor det går ud på at folk skal
 4 lave sådan nogen sådan nogen >hva er det det hedder< ø:h→
 5 ((CH kigger ned i bordet under hele taleturen))
 6 (0.2)
 7 BE: opvarmning↗
 8 (0.3)
 9 CH: ↑ja å >sådan nogen sådan nogen< sammensætninger ikke til noget
 10 musik °å sådan noget°
 11 ((CH kigger op på BE, da han siger "ja" til BE's "opvarmning"))

CH er startet på en historiefortælling, hvor han i linje 3 gentager den samme ytring bagefter uden et "bare" og gentager ordene "*sådan nogen*". Herefter optræder ">hva er det det hedder<", der er formuleret interrogerende. Det udtales hurtigt og med tryk på "*hedder*". Det efterfølges af tøvemarkøren "ø:h-", hvorefter der kommer en kort pause i linje 6. Efter pausen kommer BE med et bud på det ord, CH søger efter. Herefter følger endnu en kort pause, før CH bekræfter BE's bud

med et “↑*ja*”. CH kommer efterfølgende med en uddybende forklaring, der kunne tyde på, at BE’s bud ikke var fyldestgørende nok eller ikke præcis var det ord, som CH ledte efter.

Her er der tale om selv-initieret anden-reparatur, da CH søger efter et ord, som BE kommer med et forslag til (Schegloff, Jefferson og Sacks 1977). I dette eksempel ses flere faktorer, men især tre er relevante at kaste lys på, da disse tre gør sig gældende for hele datasættet for specifik ordsøgning med respons. For det første optræder den pågældende form af *hva hedder det* sammen med gentagelser og tøve-markøren *øh*. For det andet optræder det finalt i en ytring, og for det tredje efterfølges det af en pause. Desuden siges frasen lavt og/eller hurtigt i seks af tilfældene.

9. Specifik ordsøgning uden respons

I vores datasæt optræder formatet 25 gange med funktionen specifik ordsøgning uden respons. De forskellige former, fænomenet har, og antallet af forekomster af formatet er afbilledet i skemaet herunder.

Skema 2 (Bilag 7)

Form	Antal forekomster
<i>hva hedder det nu</i>	2
<i>hva hedder det</i>	12
<i>hva hedder den</i>	1
<i>hva hedder han</i>	1
<i>hva faen hedder det derude</i>	1
<i>hva er det det hedder</i>	4
<i>hva hedder så sådan en</i>	1
<i>hva det hedder</i>	1
<i>hva hedder den fjorden deroppe</i>	1
<i>hva er det nu det hedder</i>	1

I dette afsnit analyserer vi, hvilke faktorer der optræder i forbindelse med specifik ordsøgning uden respons. Det vil sige, at vi kigger på, hvilke faktorer der er i spil, når der er tale om, at fænomenet optræder som selv-initieret selv-reparatur. Formålet hermed er at finde frem til, hvilke faktorer der muligvis er nødvendige eller i alt fald lægger op til, at modtageren ikke bør eller kan byde ind med en hjælp til ordsøgningen.

Vi har delt denne kategori op i to yderligere kategorier. Disse to kategorier indeholder henholdsvis specifik ordsøgning efterfulgt direkte af det, der søges efter, og specifik ordsøgning efterfulgt af et ophold og derefter det, der søges efter. Med ophold menes pause, tøvemærke, gentagelse og/eller forlængelse af lyd.

9.1. Specifik ordsøgning med selv-reparatur uden ophold

9 ud af 25 forekomster er eksempler på specifik ordsøgning uden respons, som hverken er efterfulgt af en pause, tøvemærke eller lignende. Det vil sige, at taleren selv kommer frem til ordet uden hjælp fra andre deltagere. En faktor, der kan have stor betydning for, at der ikke kommer nogen respons fra en anden deltager, er, at der ikke opstår en mulighed for, at andre samtaledeeltagere vil kunne tage turen uden at afbryde (Schegloff, Jefferson og Sacks 1977, 1974). Det vil sige, at taleren ikke giver andre samtalepartnere mulighed for at hjælpe med ordsøgningen eller komme med nogen respons ligesom i nedenstående eksempel.

(7) AULing|EURESDKA2|L996 ((vi har kun lydfil)) (Bilag 2.2.7)

- 1 K2: men (.) de:t fordi jeg har talt med en som e:r et sted hvor de
- 2 kører øh (0.9) (vi) kører ski hele: hele vinteren å så øh snart
- 3 det g- går over→
- 4 (1.1)
- 5 K2: i: ø:h **hva hedder det** i foråret å så nogen andre forskellige
- 6 ting der å→
- 7 (0.6)
- 8 K2: når vinteren den sådan lige så stille (.) s:topper→

I denne samtale taler to mænd om en ansøgning til et job på et skisportssted. De taler i den forbindelse om, hvad medarbejdere foretager sig på et skisportssted uden for sæson.

K2 kommer i dette eksempel med en konstatering, hvor ordsøgningsmærket "*hva hedder det*" optræder midt i ytringen og har interrogativ ordstilling. Der forekommer både en pause, et forlænget "*i:*"

og "ø:h" inden selve formatet *hva hedder det*, hvilket er karakteristisk i forbindelse med reparatur (Schegloff, Jefferson og Sacks 1977; Schegloff 1979, 1996). K2 gentager ordet "i" efter "*hva hedder det*", men ordet "*foråret*" kommer lige derefter. Ordsøgningen er derfor ikke efterfulgt af nogen pause, tøvemarkører eller lignende, hvilket ikke giver andre mulighed for at tage turen og komme med et bud på ordsøgningen.

Denne ytring indeholder mange tøvemarkører, gentagelser og forlængelser. Dette åbner muligheden for, at der kunne have kommet et bud før formatet *hva hedder det*, da f.eks. *øh(m)* også kan fungere som ordsøgningsmarkør (Brøcker et al. 2012). Dette er dog ikke noget, vi beskæftiger os med, da fokuset i denne undersøgelse er på *hva hedder det* og den eventuelle respons hertil.

Ud over at der ikke kommer noget ophold efter forekomsterne af *hva hedder det* i denne kategori, går det igen for fire af forekomsterne, at de bliver sagt hurtigt og for to, at de bliver sagt lavt. Da disse faktorer optræder i dette miljø, kan de også have indflydelse på, at der ikke svares.

I vores datasæt optræder denne praksis en enkelt gang med deklarativ ordstilling i form af "*hva det hedder*" (bilag 2.2.3). Vi vurderer dog, at dette ikke har en indflydelse på, at der ikke kommer en respons i dette tilfælde, da deklarativ og interrogativ ordstilling ikke nødvendigvis er designet til at anmode om en respons (Heritage 2012).

Gennemgående for denne kategori er, at taleren efter formatet *hva hedder det* simpelthen ikke giver andre mulighed for at komme med nogen form for respons, uden det ville opfattes som en afbrydelse af den pågældende talers tur (Sacks, Schegloff og Jefferson 1974). Dette stemmer overens med Schegloff, Jefferson og Sacks' (1977) observationer, om at der er præference for selv-reparatur, idet selv-reparatur er det, der forekommer oftest i forbindelse med reparatur, og der derfor i de tilfælde slet ikke er mulighed for anden-reparatur.

9.2. Specifik ordsøgning med selv-reparatur og med ophold

16 ud af 25 eksempler på specifik ordsøgning uden respons er efterfulgt af en pause, tøvemarkør, genstart, gentagelse og/eller forlængelse af en lyd. Disse fem faktorer er ofte til stede, når der er tale om reparatur i forbindelse med en søgning (Schegloff 1979).

Ligesom eksemplerne ovenfor i 9.1. gør det sig her gældende, at taleren selv kommer frem til ordet uden hjælp fra andre. Modsat er

der dog her – pga. opholdet mellem selve formatet *hva hedder det* og det ord, der søges efter – en større mulighed for modtageren at byde ind med et forslag til det ord, der søges efter. Det ses eksempelvis i nedenstående samtale, hvor fire drenge sidder samlet ved et bord. Foran sig har de nogle A4-ark med billeder på, som de taler om i nedenstående sekvens.

(8) Samtalebanken|Sam4|fyrne|L2059 ((ansigt-til-ansigt)) (Bilag 2.3.10)

- 1 DA: xxx vi må gerne tegne på 'dem'↘
 2 BE: L ja' j'a 1
 3 CH: L hvorfor s'kal du rive dem i
 4 stykker↗
 5 (0.2)
 6 DA: fordi jeg vil lave en ø:h **hva hedder det** (.) en drage↗
 7 ((kigger ned i bordet, mens han siger "hva hedder det", men
 8 kigger op, idet han siger "en drage"))
 9 (0.3)
 10 DA: vil du have en frø der kan hoppe↗
 11 (0.5)
 12 DA: å:rh lad os lige lave frø dave↘

DA kommer i linje 6 med et svar på CH's spørgsmål i linje 3. Der er en tøvemarkør i form af "ø:h" inden selve ordsøgningsmarkøren "*hva hedder det*", der optræder ved præ-mulig afslutning i svaret. Den er formuleret interrogativt og med tryk på "*hedder*". Derefter følger en kort pause, før ordsøgningen afsluttes, ved at DA selv siger det ord højt, han formentlig ledte efter. DA kigger ned i bordet, mens han siger "*hva hedder det*", men kigger op på en af de andre, idet han siger "*en drage*", hvilket indikerer, at han har fundet det ord, han ledte efter, og at hans tur er afsluttet (Kendon 1967).

Pausen gør det muligt for en anden deltager at komme med et bud på det ord, der søges efter, idet *hva hedder det* er placeret ved præ-mulig afslutning. På den anden side er det muligvis vanskeligt for en anden part at nå at byde ind med et ord her, da pausen er meget kort, og der alt andet lige er præference for ikke at afbryde, og for at taleren selv færdiggør sin ytring (Schegloff, Jefferson og Sacks 1977).

Denne påstand kan understøttes af de 16 eksempler i denne kategori, og det ses i 10 eksempler, at frasen efterfølges af en pause, før ordet kommer, uden at nogen anden byder ind med et ord. I enkelte tilfælde er der tale om en længerevarende, dog ikke nødvendigvis lang pause, hvor der muligvis ville være større sandsynlighed for, at en

modtager ville kunne byde ind med det manglende ord. Eksempelvis i nedenstående uddrag, hvor to kvinder sidder og taler om skat.

(9) Samtalebanken|Sam2|Samfundskrise|L160 ((ansigt-til-ansigt)) (Bilag 2.3.1)

- 1 LIS: jeg troede danmark v- havde den højeste→
2 (0.3)
3 AST: men det har vi oss [sådan almindelige]→
4 LIS: [hva hedder det skat]teprocent d→
5 AST: [<almindelige>]→
6 LIS: L(jamen) altså] hva hed[der det *de:r*]
7 AST: L <s:kattesy]s[tem>]→
8 LIS: L ja]→
9 (0.4)
10 LIS: ·hja:h→
11 (0.5)
12 AST: der har vi den højeste→
13 LIS: [*ja:*]
14 AST: L °ø:h] **hva hedder det**°→
15 (0.5)
16 AST: ↑topskat↘
17 (0.3)
18 LIS: ja→

Formatet er igen formuleret interrogativt og med tryk på "*hedder*". Ligeledes forekommer ordsøgningssmarkøren "*°hva hedder det*°→" igen efter et "*°ø:h*". Herefter optræder en pause, der i dette eksempel er på 0,5 sekunder. Det vil sige, at der i dette tilfælde er lidt rigere mulighed for at byde ind end i det forrige viste eksempel, hvor der blot var en hørbar pause. Der kommer dog heller ikke respons fra en anden deltager, selvom pausen her er en smule længere. Ordsøgningen færdiggøres i stedet af AST selv i linje 16 med et enkelt ord og kan derfor igen karakteriseres som selv-initieret selv-reparatur.

Grundlaget for at komme med et bud kan diskuteres. Situationen kan være den, at taleren vil komme med ny information, som dermed kan give modtageren mindre grundlag for at komme med et forslag på det ord, der søges efter. I denne sekvens udtrykker modtageren alt andet lige, at hun er med på, hvad der tales om. Det bliver synligt allerede i linje 3, eftersom AST bekræfter LIS' formodning, selvom den ikke oplyser om, hvad det er, hun tror, Danmark har den højeste af. Dette giver altså begge deltagere lige stort grundlag for at komme med et bud på en ordsøgning. Denne sekvens er dog en smule anderledes, da der optræder *hva hedder det* i både AST's og LIS' ytring, hvilket tyder på at referere til det ord, LIS kunne have manglet i linje 1.

Hvorom alting er, giver det LIS lige så stort grundlag for at komme med et bud på den ordsøgning, AST laver i linje 14. Desuden var det LIS, der kom med den ytring, hvortil der søges et ord.

Denne ordsøgning er der altså større mulighed for, at en anden kan komme med et bud på, men det sker ikke. Dette kan muligvis forklares af andre faktorer, der kan være i spil i disse situationer. I det ovenstående eksempel siges hele ytringen i linje 14 f.eks. lavt, hvilket dermed kan ses som en handling, der ikke i lige så høj grad indbyder til med-deltagelse. Dette er noget, der går igen i fem tilfælde ud af de 16.

En anden faktor kunne være, at frasen *hva hedder det* siges hurtigt, hvilket kan sammenlignes med Schegloffs (1982) gennemløb (*rush-through*), der ofte forekommer, før en taler nærmer sig mulig afslutning. Taleren kan hermed fremskynde tale, forme prosodien så den ikke kommer til mulig afslutning og/eller starte direkte i en ny turkonstruktionsenhed for at beholde turen. Fremskyndende tale forekommer i fem eksempler ud af 16. Der er dog ingen eksempler i denne kategori, hvor frasen siges hurtigt og lavt på samme tid.

Yderligere tendenser i denne kategori er, at der i næsten alle tilfældene før konstruktionen gøres brug af enten tøvemærket *øh*, en pause, en forlængelse af en lyd i et ord eller tøvemærket *øh* efterfulgt af en pause.

På baggrund af ovenstående og det faktum, at det gør sig gældende i 10 af tilfældene, kan det tyde på, at lydstyrke og hastighed har en indvirkning på, hvorvidt ytringen bliver opfattet som noget, der skal svares på.

9.3. Opsamling

Karakteristisk for begge dele af specifik ordsøgning uden respons er, at der i størstedelen af tilfældene kommer noget tøvende før selve formatet *hva hedder det*: enten "*altså*", "*øh*", en pause, "*øh*" efterfulgt af en pause eller forlængelse af en lyd. Dette er generelle tendenser vedrørende selv-reparatur i forbindelse med ordsøgning (Schegloff 1979).

I første del af specifik ordsøgning uden respons kommer der intet ophold mellem ordsøgningsmærket og det ord, der søges efter. I anden del af specifik ordsøgning uden respons kommer der et ophold i form af en tøvemærket, pause, gentagelser og/eller forlængelse af en lyd, før det ord, der søges efter, kommer. Der er umiddelbart større

mulighed for at komme med et bud her pga. opholdet. I begge kategorier kommer der dog ikke noget bud på det ord, der søges efter. Dette kan skyldes, at der er præference for selv-reparatur i forbindelse med reparatur (Schegloff, Jefferson og Sacks 1977).

Ydermere går det igen i en tredjedel af tilfældene, at *hva hedder det* siges lavt eller hurtigt, hvilket muligvis kan have en indflydelse på, at der ikke kommer et forslag på det ord, der søges efter fra en anden deltager.

Vi er desuden opmærksomme på, at tre af formerne indeholder ordet "*nu*", hvilket ikke ses i nogen af tilfældene for specifik ordsøgning med respons. Dette kan altså også være en faktor for, hvorvidt respons forekommer. Da "*nu*" kun optræder i tre ud af 25 tilfælde, er dette ikke noget, vi vil beskæftige os yderligere med i denne undersøgelse.

10. Sammenligning af specifik ordsøgning med respons og uden respons

Det mest gennemgående i vores datasæt er, at der overordnet ikke responderes på *hva hedder det*. Det er synligt i kraft af, at datasættet blot indeholder otte eksempler på specifik ordsøgning med respons, mens det indeholder 25 eksempler på specifik ordsøgning uden respons. Tendensen forstærkes, i og med at der i 16 tilfælde af de 25 umiddelbart er en reel mulighed for, at modtageren kan komme med en respons, da det er de samme faktorer, der optræder, som dem, der eksisterer for specifik ordsøgning med respons (gentagelser, tøve-markører, pause og/eller forlængelse af en lyd).

Dette stemmer overens med, at der i samtaler i overvældende grad blot er én person, der taler ad gangen (Sacks, Schegloff og Jefferson 1974). Det stemmer desuden overens med, at der er præference for selv-reparatur (Schegloff 1979).

Gentagelser, tøve-markører, pause og/eller forlængelse af en lyd optræder som nævnt ovenover sammen med *hva hedder det* i de eksempler, vi har med respons og i de eksempler, vi har uden respons. I mange af dem uden respons er disse faktorer i spil både før og efter ordsøgningsmarkøren *hva hedder det*, hvilket også ses ved eksemplerne med respons.

Desuden gør det sig gældende for forekomsterne med respons, at *hva hedder det* siges lavt og/eller hurtigt i seks ud af otte tilfælde,

mens det for forekomsterne af *hva hedder det* uden respons er tilfældet, at ordsøgningens markøren siges lavt eller hurtigt i 15 ud af 25 tilfælde. Hvis hastighed og lydstyrke er faktorer, en taler bruger for at vise, hvorvidt han eller hun ønsker meddeltagelse, er dette ikke tydeligt nok, da det ikke ser ud til, at der er nogen entydig opfattelse af dette fra modtagernes side, eftersom faktorerne forekommer i både specifik ordsøgning med respons og uden respons. Dermed tyder det ikke på, at hastigheden eller lydstyrken af *hva hedder det* har en indflydelse på, hvorvidt en taler ønsker en samtaledeltagers hjælp til ordsøgningen. Disse faktorer opfattes i så fald ikke som tydelige nok udtryk om meddeltagelse.

På baggrund af det kan vi konkludere, at der er forskellige faktorer, som er i spil i forbindelse med specifik ordsøgning generelt. Dog ser det ikke ud til, at der er faktorer, der udelukkende gør sig gældende for specifik ordsøgning med respons, men ikke for specifik ordsøgning uden respons og omvendt. Det vil sige, at det umiddelbart virker, som om faktorerne, der kan have indflydelse på, om der kommer en respons eller ej, er de samme i begge kategorier.

Det tyder dermed ikke på, at disse faktorer er afgørende for, om der kommer en respons eller ej. Derfor kan vi i stedet karakterisere faktorerne som elementer, der optræder sammen med *hva hedder det* i forbindelse med specifik ordsøgning. De tilstedeværende elementer siger dermed noget om, hvilket miljø specifik ordsøgning optræder i, og dette miljø er altså det samme for både specifik ordsøgning med respons og specifik ordsøgning uden respons.

Specifik ordsøgning med ophold før selv-reparatur er mest sammenlignelig med specifik ordsøgning med respons, i og med opholdet gør, at der er større mulighed for, at en anden samtaledeltager kan byde ind med et forslag end i de tilfælde, hvor et ophold ikke opstår før selv-reparaturen forekommer.

Da det er det samme miljø, de to kategorier optræder i, men der alligevel er forskel på, om der kommer en respons eller ej, må der være andre faktorer, der spiller ind for, hvorvidt en respons kommer. Stivers og Rossano (2010) hævder, at bl.a. interrogativ ordstilling kan være sigende for, om der kommer respons. I disse eksempler er der dog tale om interrogativ ordstilling i begge kategorier, og det er dermed ikke en adskillende faktor. En faktor, der også kan mobilisere respons, er talerens blikretning (Stivers og Rossano 2010; Goodwin og Goodwin 1986).

10.1. Blikretning og gestik

Der viser sig at være én gennemgående tendens i kategorien specifik ordsøgning med selv-reparatur. For samtlige af disse eksempler gør det sig nemlig gældende, at taleren ændrer sin blikretning, idet han eller hun siger *hva hedder det*. Taleren ændrer sin blikretning ved enten at kigge væk, ned og/eller lukke øjnene. Dette er en tendens, der kun er aktuel for de ordsøgninger, der selv-repareres. Det illustreres her gennem nedenstående eksempel, hvor to kvinder står i et køkken og taler sammen. DO er i gang med en historiefortælling, der omhandler en køretur, hun engang har været på, mens der var snestorm.

(10) Samtalebanken|Sam4|moedregruppen0|L448 ((ansigt-til-ansigt)) (Bilag 2.3.4)

- 1 DO: å da jeg så kom til den bakke der er ø:h→
2 der kører op til ø:h→ ((bevæger venstre hånd i luften))
3 (0.3)
4 DO: °hva fa:n hedder det derude°↗
5 (0.6)
6 ((DO lukker øjnene, kigger ned og laver fortsat bevægelser med
7 venstre hånd under ytringen i linje 4 og pausen i linje 5))
8 DO: galten ((kigger op på MIA, idet hun siger "galten"))
9 (0.6)
10 MIA: ja↗
11 DO: ja↘
12 MIA: ja↘

I linje 1-2 forekommer tøvemarkøren "ø:h" i en forlænget form to gange; anden gang i linje 2, hvor DO foretager erstattende reparatur, idet hun erstatter sit oprindelige verbum "er" fra linje 1 med verbet "kører". I forbindelse med det andet "ø:h" tager DO desuden gestik i brug, idet hun løfter sin venstre hånd og laver bevægelser med hånden i luften. Hun beholder hånden i luften under den efterfølgende pause i linje 3 og sin ordsøgning i linje 4.

Ordsøgningsmarkøren i linje 4 formuleres her som et hv-spørgsmål. Dog er der modsat hidtidige medtagne eksempler her et ord mellem "hva" og "hedder", nemlig bandeordet "fa:n". Da hun starter ordsøgningen i linje 4, ændrer hun sin blikretning ved at fjerne blikket fra MIA og i stedet lukke øjnene og kigge ned, hvorved hun visuelt gør opmærksom på, at hun søger efter et ord (Goodwin og Goodwin 1986). I linje 8 afslutter DO selv ordsøgningen. Det gør hun ved at løfte blikket og kigge på MIA, idet hun siger "galten".

I dette eksempel udtrykker DO, at hun selv søger efter ordet og ikke nødvendigvis ønsker modtagerens deltagelse til at hjælpe med at

finde frem til ordet. Dette signal sender hun ved hjælp af sin ændrede blikretning, der flyttes væk fra modtageren (Kendon 1967; Goodwin og Goodwin 1986). Hun afslutter desuden sin tur ved at kigge op på MIA, hvilket er med til at indikere, at hun har færdiggjort sin ordsøgning succesfuldt, og at hun er færdig med sin ytring (Kendon 1967).

Den ændrede blikretning er en faktor, der også benyttes i alle andre tilfælde, hvor den specifikke ordsøgning selv-repareres, det vil sige både dem med og uden ophold før det element, der søges efter.

For de ordsøgninger, der ender med at blive repareret af en modtager, er der i stedet en tendens til, at taleren fastholder sit blik, mens han eller hun siger *hva hedder det*. Det vil sige, at talerens blik ikke flyttes fra det, blikket oprindeligt var rettet imod. Det er dog ikke nødvendigvis modtageren, der kigges på. I vores data ser vi også, at det sker i forbindelse med talere, der har blikket rettet mod et bord eller en mobiltelefon.

Denne tendens er med undtagelse af ét tilfælde gennemgående i alle vores indsamlede data, hvor ordsøgningen modtager en respons fra anden side.

- (11) Samtalebanken|Sam4|fyrne|L1750 ((ansigt-til-ansigt)) (Bilag 1.5)
- 1 BE: det virkelig gået stærkt (.) med det (.) 「xxx 1」
- 2 CH: L (jeg kan o]ss)
- 3 du skal se sådan noget」
- 4 (0.4)
- 5 CH: når jeg kan væ:re (dernede) >hva er det de hedder<」
- 6 (0.8)
- 7 BE: °#avatar#°」
- 8 (.)
- 9 DA: bare tryk på ettallet」
- 10 (0.3)
- 11 BE: nej de hedder et eller andet xxx」 ((siger et vrøvleord
- 12 med mange konsonanter))
- 13 ((CH fastholder sit blik på sin mobil under hele sekvensen))

Her sidder fire drenge ved et bord og taler sammen. CH er i dette udsnit af samtalen ved at lede efter en video på en af de andres mobiltelefoner. Sideløbende forsøger CH at forklare, hvad videoen omhandler, da BE før denne del af samtalen har spurgt ind til dette.

Ordsøgningen forekommer i linje 5, hvor CH efter en forlængelse af en vokal i ordet "*væ:re*" hurtigt siger ">*hva er det de hedder*<". CH har under hele denne sekvens, det vil sige også inden, under og efter sin ordsøgning i linje 5, blikket vendt mod en mobiltelefon. Efter en kort pause i linje 6 kommer BE i linje 7 med et bud på det ord, CH leder

efter. BE's ytring i linje 7 siges lavt og tøvende, hvilket kan opfattes, som om han er usikker på, om det er det ord, CH reelt søger. CH reagerer dog ikke på BE's bud, og i linje 11 afkræfter BE selv sit bud med et "*nej*". Videre i samtalen er der heller ikke noget, der peger på, at CH aktivt tager stilling til BE's bud, eftersom han ikke fortsætter ordsøgningen, men nærmere blot taler videre. CH taler efter dette eksempel alt andet lige fortsat om indholdet af videoen, idet han et par gange siger, at "*det er så grineren*".

Det kan på baggrund af det tyde på, at CH ikke nødvendigvis har forsøgt at mobilisere en respons fra en anden samtaledeltager, da han i så fald formentlig ville være mere opmærksom på at reagere på den respons, der kommer. At CH ikke aktivt viser BE, hvorvidt han har taget stilling til BE's bud, kan dog også skyldes, at BE selv i linje 11 afkræfter sit bud og dermed tager det tilbage.

I forhold til blikretning ser vi altså i dette eksempel, at den fastholdes på det objekt, den hele tiden har været vendt imod. Dette gør sig som tidligere nævnt også gældende i de andre eksempler i denne kategori med undtagelse af ét. Ud fra det kan vi diskutere, om det peger på, at der er enighed om, hvorvidt *hva hedder det* inviterer til, at man som modtager bør komme med en respons.

På sin vis kan vi argumentere for, at det inviterer til respons, da det er en tendens for hele kategorien. På den anden side er det, der sker, noget passivt, i forhold til at der er tale om, at taleren fastholder sit blik og dermed ikke gør noget aktivt for at mobilisere respons. I tidligere undersøgelser (Stivers og Rossano 2010; Goodwin og Goodwin 1986) argumenteres der ellers for, at blikretning kan anvendes til at øge muligheden for at mobilisere en modtager til at byde ind med et ord, ved at taleren kigger på modtageren, når han eller hun ønsker, at en samtaledeltager skal komme med en respons. Vi ser dog fortsat her en reel forskel på blikretning i forbindelse med specifik ordsøgning med respons og specifik ordsøgning uden respons. På den måde kan det konkluderes, at blikretning kan anvendes til at mobilisere respons eller til at undgå at mobilisere respons. På den ene side ved at blikretning fastholdes, og på den anden side ved at blikretning ændres i ordsøgningen, ved at taleren kigger væk fra modtageren.

Der lader dermed til at være en nogenlunde enighed om, at man som meddeltager bør respondere i de eksempler, hvor talerens blik fastholdes, og at man ikke bør respondere i de eksempler, hvor talerens blik ændres, i og med at der kommer respons i eksemplerne med

fastholdelse af blikretning, mens der ikke kommer respons i eksemplerne med ændret blikretning.

Det er dog væsentligt her at pointere det aber dabej, at vi i vores analyse af blikretning i disse eksempler har været hæmmet af det faktum, at en række af vores data blot består af lydfiler, eller at det ikke har været muligt at se blikretning på videoen på grund af deltagernes placering i forhold til kameraet.

10.2. Tydelige eksempler

I ovenstående afsnit medtager vi eksemplerne (10) og (11), hvor der henholdsvis er tale om selv-reparatur og anden-reparatur. I disse eksempler er det tydeligt, at der kun forekommer enten selv-reparatur eller anden-reparatur. Dette kunne tyde på, at der derfor i disse tilfælde er en enighed mellem samtaledeltagerne om, hvorvidt taleren selv bør færdiggøre sin ytring, eller hvorvidt en anden bør byde ind.

Det er muligt, at nogle af eksemplerne uden respons, der involverer ændret blikretning, er mere tydelige i deres budskab om, at der ikke ønskes respons, idet flere af dem ud over at flytte blikket også gør brug af andre midler: hovedrysten og/eller lukkede øjne. Dette ses bl.a. i eksempel (10), hvor der både gøres brug af lukkede øjne og håndbevægelser.

(10) Samtalebanken|Sam4|moedregruppen0|L448 ((ansigt-til-ansigt)) (Bilag 2.3.4)

- 1 DO: å da jeg så kom til den bakke der er ø:h→
- 2 der kører op til ø:h→ ((bevæger venstre hånd i luften))
- 3 (0.3)
- 4 DO: °hva f_a:n hedder det derude°↗
- 5 (0.6)
- 6 ((DO lukker øjnene, kigger ned og laver fortsat bevægelser med
- 7 venstre hånd under ytringen i linje 4 og pausen i linje 5))
- 8 DO: galten ((kigger op på MIA, idet hun siger "galten"))
- 9 (0.6)
- 10 MIA: ja↗
- 11 DO: ja↘
- 12 MIA: ja↘

Denne samtalebid er som sagt et uddrag fra en samtale, hvor to kvinder står i et køkken og taler sammen. DO er i gang med en historiefortælling, der omhandler en køretur, hun engang har været på, mens der var snestorm. DO gør allerede brug af gestik, da hun løfter sin venstre hånd og laver bevægelser i luften, mens hun siger "ø:h" i linje 2. Hun beholder hånden i luften under den efterfølgende pause i linje 3

og sin ordsøgning i linje 4. Her ændrer DO sin blikretning ved at fjerne blikket fra Mia og i stedet lukke øjnene og kigge ned og gør dermed visuelt opmærksomhed på, at hun søger efter et ord (Goodwin & Goodwin 1986). Idet DO selv afslutter ordsøgningen i linje 8, løfter hun blikket for igen at kigge på MIA. Her viser DO, at hun først og fremmest selv ønsker at færdiggøre ordsøgningen, idet hun gør brug af en ændring i blikretningen, således hendes blikretning vendes væk fra modtageren. Inden dette lukker hun desuden øjnene og har under hele ytringen sin venstre hånd løftet. Alt dette kan være med til at understøtte, at hun ikke ønsker respons. Her ser vi altså, at der kigges væk, men også at taleren ryster på hovedet og lukker øjnene under ordsøgningen. Det vil sige, at der her er et eksempel, der virker til mere tydeligt at viderekommunikere til modparten, at der ikke ønskes hjælp til ordsøgningen. Af det kan vi udlede, at sådanne ekstra faktorer formentlig kan påvirke styrken af talerens forsøg på at kommunikere, at han eller hun ikke ønsker hjælp, og at det deraf i disse tilfælde er mere tydeligt, hvorvidt respons ønskes.

De tilfælde af både specifik ordsøgning med og uden respons, hvor disse ekstra faktorer ikke indgår, forekommer mindre tydelige, i forhold til hvorvidt der er enighed om, at taleren selv ønsker at færdiggøre, eller at taleren ønsker, at en modtager byder ind. Det utydelige kommer til udtryk i, at der som tidligere nævnt ikke er nogen bestemte faktorer ud over den ændrede blikretning på den ene side og den uændrede blikretning på den anden, der adskiller de to kategorier fra hinanden: Det er de samme faktorer, der er til stede i begge kategorier.

Dette kunne pege på, at det i mange tilfælde bliver afgjort lokalt, hvorvidt der ledes efter en respons eller ej. Dette virker også til at være det, der er tilfældet, i de data, vi har, som stammer fra telefonsamtaler, da hverken blikretning eller gestik kan have en indvirkning for, om der kommer en respons eller ej i de eksempler.

Ovenfor har vi analyseret et eksempel, hvor det pga. ændret blikretning, hovedrysten og lukkede øjne er tydeligt, at taleren ikke ønsker respons. Et tydeligt eksempel på at en modtager fisker efter respons ville modsat være, at taleren retter sit blik mod modtageren (Goodwin og Goodwin 1986; Stivers og Rossano 2010). Et sådant tilfælde har vi dog ikke i vores data. Vi ser enkelte steder, hvor der kommer respons, at taleren kigger på modtageren, men der er ikke tale

om en ændret blikretning, eftersom taleren allerede før sin ordsøgning havde sit blik rettet mod modtageren. Det ses eksempelvis i nedenstående uddrag, hvor A og B taler om en fælles veninde. A er i dette udsnit ved at fortælle B noget om denne veninde.

(12) AULing|Mandariner|L1119 ((ansigt-til-ansigt)) (Bilag 1.7)

1 A: *inde* midt i *ål-* øh *inde* midt i h **hvad hedder de:t→**

2 B: ʌʌ on°don° ʌ

3 A: ʌ London ʌ UCL

A fortsætter her sin fortælling med et præpositionssyntagma, hvor hun starter på "*ål-*", som hun afbryder for at gentage "*inde midt i*". A lader derfor til at søge efter et andet ord end det påbegyndte "*ål-*". Frasen "*hvad hedder de:t→*" optræder herefter med interrogativ ordstilling og en udtrækning af "*de:t→*". Herefter kommer både A og B med et bud på det ord, der søges efter – A et splitsekund senere end B.

A kigger på B under hele ytringen i linje 1, hvilket kan være en invitation til meddeltagelse i ordsøgningen (Goodwin og Goodwin 1986). Der er dog ikke tale om, at A kigger på B efter ordsøgningen, altså at A har lavet det tænkende ansigt og derefter kigget tilbage på B, hvilket skulle være den mest genkendelige måde at vise status af meddeltagelse på (Goodwin & Goodwin 1986).

At A så ikke lavede det tænkende ansigt og dermed kiggede væk og tilbage på B, kunne være et tegn på, at A ikke efterspurgte meddeltagelse. Dette sætter spørgsmålstejn ved, om der i dette tilfælde er helt klare linjer for status af meddeltagelse; om A's udtryk for meddeltagelse stemmer overens med, hvordan B opfatter sin medvirken af meddeltagelse.

Der opstår ikke noget problematisk i samtalsens videre forløb, til trods for at der kommer en respons fra B, selvom A ikke nødvendigvis inviterede til meddeltagelse. Goodwin & Goodwin (1986) har også fundet mange forskellige reaktioner på respons i forbindelse med ordsøgning og påpeger, at der måske i stedet for en generel præference er tale om, at deltagerne i selve aktiviteten forhandler eller viser den type af meddeltagelse, der efterspørges. Og da det kan tyde på, at denne forhandling om meddeltagelse kan være uklar for modtageren, kan det have indflydelse på, at der kommer et bud både fra A og B.

En anden faktor, der kan have betydning for, at der i dette tilfælde kommer et bud fra modtageren, er, at det er en fælles veninde, der

tales om. Selvom det er A, der er ved at fortælle, at veninden er blevet optaget på en kandidat på et godt universitet, tyder det på, at B også kender denne veninde godt. Hendes forslag til, hvor det er, veninden er kommet ind på en kandidat (London), viser sig at være rigtig, da A siger det samme. Det, at B i forvejen ved dette, giver hende et grundlag for at komme et bud.

En ændring af blikretning i form af et blik væk fra modtageren sker ikke i dette tilfælde, hvilket det gør i alle dem uden respons. Der kan derfor argumenteres for, at modtageren ikke kan genkende, at der bliver søgt efter et ord eller er i tvivl om, hvorvidt der ønskes meddelelse (Goodwin og Goodwin 1986). Taleren viser derfor ikke nødvendigvis klart, hvad der ønskes, da det at kigge væk kan være en måde at vise, at man leder efter et ord. En tydelig måde at vise ønske om respons ville være, at taleren derefter kigger tilbage på modtageren, da det er en måde at tillade meddelelse (Goodwin og Goodwin 1986).

10.3. Mere forklarende former

Som det fremgår af skemaerne i begyndelsen af henholdsvis afsnit 8 og 9, optræder formatet *hva hedder det* i en række forskellige former. Enkelte former af formatet – f.eks. "*hva hedder den fjorden deroppe*" – adskiller sig fra de resterende på den måde, at de i selve ordsøgningen refererer direkte til noget konkret og på den måde er mere forklarende. I alle tilfældene for specifik ordsøgning gør det sig gældende, at det er et konkret element, der ledes efter, og vi har også tidligere i undersøgelsen forklaret, at det forekommer et sted i ytringen, der gør, at en samtaledeltager kan komme med et forslag til ordsøgningen. I tilfældet med disse mere forklarende former er der dog ikke blot tale om, at placeringen gør det muligt at søge meddelelse eller at komme med et forslag. Her gør taleren nemlig ydermere det, at han eller hun i selve formen af *hva hedder det* udspecificerer, hvilket element der ledes efter.

Herunder ses et eksempel på det ovenfor beskrevne. I denne samtale taler de to samtaledeltagere om skisportssteder og jobmuligheder der uden for sæsonen. Her kommer P1 med et forslag til K2 om, hvor han kan tage hen og finde et arbejde.

- (13) AULing|EURESDKA2|L1123 ((vi har kun lydfil)) (Bilag 2.3.12)
- 1 P1: (tsk) et an:det t tip kunne være å ta op til ø:h (1.4)
- 2 ti:l **hva hedder den fjorden deroppe** ·hh (0.8) (↑sovel)
- 3 fjord↘
- 4 (2.2)
- 5 K2: °kender det ikk°→

P1's forslag i linje 1-3 indeholder tøvemarkøren "ø:h", en længere pause, forlængelse af vokal i ordet "ti:l", før selve formatet "**hva hedder den fjorden deroppe**" optræder som en ordsøgningens markør. Herefter følger en indånding og en pause, før P1 kommer med det ord, han leder efter.

Som nævnt gør det mere forklarende ved denne form, at formatet kommer til at fremstå, som noget der udbeder sig en konkret information. På den måde kommer dette eksempel til at fremstå som et mere reelt hv-spørgsmål. På baggrund af det kan det diskuteres, hvorvidt præferencen for respons i så fald forøges, idet der er præference for respons på hv-spørgsmål (Stivers og Rossano 2010). Her er der dog fortsat tale om et hv-spørgsmål, som er en del af en ordsøgning pga. dets placering. Derfor har andre faktorer muligvis større indflydelse på, om der ønskes respons, og om der kommer respons. I dette eksempel og de resterende, der er mere forklarende, ser vi netop også, at der ingen respons kommer. Desuden viser det sig, at modtageren ikke kender denne fjord, og han har derfor ikke noget grundlag for at komme med et bud på ordsøgningen.

Vi kan dog med dette eksempel ikke vide, hvorvidt blikretning spiller nogen rolle for den ikke-eksisterende respons, da vi kun er i besiddelse af lydfilen, og vi kan derfor ikke se, hvad samtaledeltagerne foretager sig imens.

At taleren forlænger ordsøgningens markøren *hva hedder det* med en uddybende forklaring af det element, der ledes efter, kan være et redskab til netop at gøre ordsøgningen længere for på den måde at indikere, at ordsøgningen fortsat er i gang, og at taleren fortsat ønsker at beholde sin tur. Det ses også i dette eksempel, at ordsøgningen er i gang i lang tid, eftersom der kommer en pause på 1,4 sekunder inden formatet og en pause på 0,8 sekunder efter formatet. Dermed kunne det tyde på, at taleren anvender "*fjorden deroppe*" som et redskab til at trække tiden yderligere ud, mens han planlægger, hvad han vil sige.

10.4. En fast frase

En anden faktor, der kan have indflydelse på, om der kommer en respons eller ej, er, om man kan tale om *hva hedder det* som en slags fast frase. I vores data er der en overvægt af forekomster, hvor der ikke kommer et bud på ordsøgningen, hvilket måske kan indikere, at der er generel forståelse af, at når talere ytrer *hva hedder det*, så er det ikke noget, der forventes respons på.

Nedenstående uddrag stammer fra en samtale, hvor to mænd taler i telefon. B har inden dette uddrag spurgt, om A har noget nyt at fortælle.

(14) AULing|IkkeHjemmeDruk|L28((telefon)) (Bilag 2.2.5)

- 1 A: hh jo: kamilla hun er opp ve: (.) >ve en< veninde
2 >↑e:r< opp ve: >**hva hedder det**< marianne↗
3 (0.3)
4 B: nå okay→

Ordsøgningsmarkøren *hva hedder det* optræder her finalt i ytringen lige før det navn, det tyder på, at A søger efter. Der optræder en række gentagelser og en erstattende reparation, hvor det tyder på, at A vil erstatte "*veninde*" med dennes navn, som viser sig at være Marianne. I resten af vores data ytrer folk frasen *hva hedder det*, således at det refererer til, hvad der søges efter f.eks. "*hva hedder han*" eller "*hva hedder de der*". Det kan diskuteres, om det er invitation til meddelelse, da taleren giver mere specifik udtryk for, hvilken information og dermed ord, der søges efter. Disse formuleringer ses dog både i forbindelse med specifik ordsøgning med og uden respons, hvor flest forekommer i dem uden respons. I det hele taget er der overvægt af forekomsten af *hva hedder det*.

Hvorom alting er, siger A ">*hva hedder det*<" og ikke "*hva hedder hun*", selvom han ender med at fuldføre sin ordsøgning med et navn på veninden. Dette kan være en indikation på, at den fungerer som en fast frase. Det er dog det eneste tilfælde, hvor der bliver sagt "*det*" i stedet for en mere specifik reference til det efterfølgende element, der ikke kan karakteriseres som "*det*". Tendenserne for det resterende data sætter spørgsmålstegn ved, om han overhovedet søger efter hendes navn. På baggrund af dette og at der i de fleste tilfælde søges efter noget, der kan karakteriseres som "*det*", er det vanskeligt at vurdere, om det kan ses som en fast frase.

11. Konklusion

Hva hedder det kan som alenestående element ses som et hv-spørgsmål, der anmoder om information, hvor der er præference for respons (Stivers et al. 2009). Formatet optræder i vores datasæt i forskellige praksisser, hvor det bl.a. har funktion som ordsøgning/markør. Vi har med udgangspunkt i vores data fundet fire praksisser af formatet *hva hedder det*. De fire praksisser er specifik ordsøgning med respons, ordsøgning uden respons, turtagning/emneskift og eftertanke.

Eftersom vi har eksempler på specifik ordsøgning både med selv-reparatur og anden-reparatur, er det tydeligt, at *hva hedder det* er en ordsøgning, der kan genkendes og deltages i af andre samtaledeltagere.

De praksisser, vi har undersøgt – specifik ordsøgning med og uden respons – er selv-initieret reparatur med henholdsvis anden-reparatur og selv-reparatur. Størstedelen af vores datasæt indeholder selv-initieret selv-reparatur frem for anden-reparatur. Dette stemmer overens med, at der overordnet er præference for selv-reparatur (Schegloff, Jefferson og Sacks 1977). Selvom der er en overvægt af selv-reparatur, tyder det ikke på, at der opstår noget problematisk i samtalen i de tilfælde, hvor en anden samtaledeltager kommer med et bud på det ord, der søges efter. Det vil sige, at det ikke er dispræfereret, at en modtager kommer med et bud på det ord, der søges efter.

Specifik ordsøgning efterfulgt af respons og specifik ordsøgning med selv-reparatur optræder i det samme miljø. I disse praksisser ser vi en gennemgående tendens til, at blikretning spiller en rolle for, hvorvidt der kommer respons. Det kommer til udtryk, ved at taleren i tilfældene med respons fastholder sin blikretning på det, talerens blik i forvejen var vendt imod. Modsat ændrer taleren i tilfældene uden respons sin blikretning væk fra modtageren under ordsøgningen. Ydermere gøres der i nogle eksempler uden respons brug af andre markører f.eks. hovedrysten, der er med til tydeligere at indikere, at taleren ikke ønsker en samtaledeltagers meddeltagelse i ordsøgningen. På den måde peger det på, at en taler kan benytte sig af blikretning til at vise sin samtaledeltager, hvorvidt han eller hun ønsker respons på sin ordsøgning.

Det gør sig dog gældende for 17 ud af 25 tilfælde i kategorien specifik ordsøgning uden respons, at samtalerne enten stammer fra telefonsamtaler, eller at vi ikke har været i stand til at transskribere blikretning pga. manglende rådata eller samtaledeltagernes placering i

forhold til kameraet. Derfor skal vores analyse vedrørende betydningen af blikretning ses i lyset af, at vores datasæt er småt. Desuden må der være andet på spil end blikretning i de tilfælde, hvor samtalen er en telefonsamtale. Disse eksempler adskiller sig dog ikke umiddelbart fra de resterende eksempler uden respons, da det er de samme faktorer, der optræder sammen med formatet i begge tilfælde.

I de tilfælde, hvor blikretning ikke kan spille ind, ses der ikke en tydelig tendens for, hvilke faktorer der påvirker, om der kommer respons eller ej. Dette peger på, at der i stedet for at tale om en generel præference kan være tale om, at det i disse tilfælde afgøres lokalt, om der kommer respons på ordsøgningen eller ej.

Referencer

- Bavelas, Janet Beavin, Linda Coates & Trudy Johnson. 2002. Listener responses as a collaborative process: The role of gaze. *Journal of Communication* 52: 566–580.
- Brøcker, Karen Kiil, Magnus Glenvad Tind Hamann, Maria Jørgensen, Simon Bjerring Lange, Nicholas Hedegaard Mikkelsen & Jakob Steensig. 2012. Samtalesprogets grammatik. Fire fænomener og nogle metodiske overvejelser. *NyS - Nydanske Sprogstudier* 42: 10-40.
- Bussmann, H. 1996. *Routledge dictionary of language and linguistics*. London: Routledge.
- Channell, Joanna. 1994. *Vague language*. Oxford: Oxford University Press.
- Clark, H. Herbert & Jean E. Fox Tree. 2002. Using uh and um in spontaneous speaking. *Cognition* 84: 73-111.
- Fox, Barbara A. & Robert Jasperson. 1995. A syntactic exploration of repair in English conversation. I: Philip W. Davis (red.), *Alternative Linguistics: Descriptive and theoretical mode*. Texas: John Benjamins Publishing Company. 77-134.
- Goodwin, Marjorie Harness & Charles Goodwin. 1986. Gesture and coparticipation in the activity of searching for a word. *Semiotica* 62: 51-75.
- Gur, Raquel E. 1975. Conjugate Lateral Eye Movements as an Index of Hemispheric Activation. *Journal of Personality and Social Psychology* 31(4): 751-757.

- Hansen, Erik & Lars Heltoft. 2011. *Grammatik over det Danske Sprog*. København: Det Danske Sprog- og litteraturselskab.
- Heath, Christian. 1986. *Body movement and speech in medical interaction*. Cambridge, England: Cambridge University Press.
- Heinemann, Trine. 2010. The question-response system of Danish. *Journal of Pragmatics* 42(10): 2703-2725.
- Hepburn, Alexa & Galina B. Bolden. 2013. The conversation analytic approach to transcription. I: T. Stivers & J. Sidnell (red.), *The Handbook of Conversation Analysis*. Oxford: Blackwell. 57-76.
- Heritage, John. 2012. Epistemics in Action: Action Formation and Territories of Knowledge. *Research on Language and Social Interaction* 45(1): 1-29.
- Jefferson, Gail. 1974. Error correction as an interactional resource. *Language in Society* 2: 181-199.
- Kendon, Adam. 1967. Some functions of gaze-direction in social interaction. *Acta Psychologica* 26: 22-63.
- Kinsbourne, Marcel. 1972. Eye and Head Turning Indicates Cerebral Lateralization. *Science* 176(4034): 539-541.
- Samtalebanken. 2016. <http://talkbank.org/browser/index.php?url=SamtaleBank/> (set 10/12-2016).
- Samtalegrammatik. 2016. <http://samtalegrammatik.au.dk/guide-til-samtalegrammatikdk/data/> (set 8/11-2016).
- Sacks, Harvey, Emanuel A. Schegloff & Gail Jefferson. 1974. A simplest systematics for the organization of turn-taking in conversation. *Language* 50(4): 696-735.
- Schegloff, Emanuel A. 1968. Sequencing in conversational openings. *American Anthropologist* 70: 1075-1095.
- Schegloff, Emanuel A. 1979. The relevance of repair to syntax-for-conversation. *Syntax and Semantics* 12: 261-286.
- Schegloff, Emanuel A. 1982. Discourse as an interactional achievement: some uses of "uh huh" and other things that come between sentences. I: D. Tannen (red.), *Georgetown University Roundtable on Languages and Linguistics*. Washington DC: Georgetown University Press. 71-93
- Schegloff, Emanuel A. 1996. Turn organization: One intersection of grammar and interaction. I: E. Ochs, E. A. Schegloff, & S. A. Thompson (red.), *Interaction and grammar*. Cambridge: Cambridge University Press. 52-133.

- Schegloff, Emanuel A. 2009. A Practice for (Re-)Exiting a Sequence: And/But/So + Uh(m) + Silence. I: Ken Turner & Bruce Fraser (red.), *Language in Life, and a Life in Language: Jacob Mey – A Festschrift*. Bingley: Emerald Group Publ. 366-374.
- Schegloff, Emanuel A. 2010. Some Other “Uh(m)”s. *Discourse Processes* 47: 130-174.
- Schegloff, Emanuel A., Gail Jefferson & Harvey Sacks. 1977. The preference for self-correction in the organization of repair in conversation. *Language* 53: 361–382.
- Schegloff, Emanuel A. & Harvey Sacks. 1973. Opening up closings. *Semiotica* 8: 289–327.
- Sidnell, Jack. 2013. Basic conversation analytic methods. I: Jack Sidnell & Tanya Stivers (red.), *The Handbook of Conversation Analysis*. Oxford: Blackwell. 77-99.
- Steensig, Jakob. 2001. *Sprog i virkeligheden: bidrag til en interaktionel lingvistik*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.
- Steensig, Jakob. 2015. Konversationsanalyse. I: Svend Brinkmann & Lene Tangaard (red.), *Kvalitative metoder. En grundbog*. København: Reitzel. 321-247.
- Stivers, Tanya & Federico Rossano. 2010. Mobilizing response. *Research on Language and Social Interaction* 43(1): 3-31.
- Stivers, Tanya, N. J. Enfield, P. Brown, C. Englert, M. Hayashi, T. Heine-mann, G. Hoymann, F. Rossano, J. P. De Ruiter, K.-E. Yoon & S. C. Levinson. 2009. Universals and cultural variation in turn-taking in conversation. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America* 106 (26): 10587-10592.
- Worth, Sol & John Adair. 1970. Navajo filmmakers. *American Anthropologist* 72: 9-34.

Olja Hedelund Clausen & Nikoline Pedersen:
Respons i forbindelse med *hva hedder det*
Bilag

Bilag 1: Specifik ordsøgning med anden-reparatur

Bilag 1.1

Samtalebanken|Sam2|Samfundskrise|L160 ((ansigt-til-ansigt))

- 1 LIS: jeg troede danmark v- havde den højeste→
2 (0.3)
3 AST: men det har vi oss [sådan almindelige]→
4 LIS: [hva hedder det skat]teprocent der→
5 AST: [<almindelige>]→
6 LIS: [(jamen) altså] hva hedder det *de:r*]
7 AST: [<s:kattesy]s[tem>]→
8 LIS: [ja]→
9 (0.4)
10 LIS: ·hja:h→
11 (0.5)
12 AST: der har vi den højeste→
13 LIS: [*ja:*]
14 AST: [°ø:h] hva hedder det °→
15 (0.5)
16 AST: ↑topskat↗
17 (0.3)
18 LIS: ja→

Bilag 1.2

Samtalebanken|Sam4|fyrne|L1078 ((ansigt-til-ansigt))

- 1 CH: der er det der opvarmningsforløb ehhe↘
2 BE: det opvarmningsforløb→
3 CH: xxx hvor det bare går ud på- hvor det går ud på at folk skal
4 lave sådan nogen sådan nogen >hva er det det hedder< ø:h→
5 ((CH kigger ned i bordet under hele taleturen))
6 (0.2)
7 BE: opvarmning↗
8 (0.3)
9 CH: ↑ja å >sådan nogen sådan nogen< sammensætninger ikke til noget
10 musik °å sådan noget°
11 ((CH kigger op på BE, da han siger "ja" til BE's "opvarmning"))

Bilag 1.3

Samtalebanken|Sam4|fyrne|L1162 ((ansigt-til-ansigt))

- 1 BE: ka du ikk skrue op for s for for (.) *det de:r hva er det det
2 **hedder**→*
3 (0.4)
4 DA: lyset↗
5 (0.4)
6 BE: *lyset ja*↘

Bilag 1.4

Samtalebanken|Sam4|fyrne|L1605 ((ansigt-til-ansigt))

- 1 DA: jamen så øh hvis altså man er mand så har man en pik↘
2 (0.3)
3 DA: °(touche)° (.) å så går man ind ø:h til herreomklædning hvis
4 man er kvinde så går man ind til altså har en ø:h (.) °**hva**
5 **hedder det** (egentlig) ikk en°→
6 ((DA lader sine hænder falde ned på bordet og drejer hovedet en
7 smule til venstre, idet han siger "hva hedder det"))
8 (0.6)
9 BE: 「en 1 ↑Svagina§
10 DA: l(ej)l
11 BE: 「for at være he:lt de:jli:g medicinskl↘
12 DA: l en vagina (.) der er så mange ↑ord (.) altså det lyderl
13 bare forkert hvis man siger kusse xx「x l↘
14 BE: l en ↑kuddil→
15 DA: en kuddi↗

Bilag 1.5

Samtalebanken|Sam4|fyrne|L1750 ((ansigt-til-ansigt))

- 1 BE: det virkelig gået stærkt (.) med det (.) 「xxx l↘
2 CH: l(jeg kan olss)
3 du skal se sådan noget↘
4 (0.4)
5 CH: når jeg kan væ:re (dernede) >**hva er det de hedder**<↗
6 (0.8)
7 BE: °æavataræ°↗
8 (.)
9 DA: bare tryk på ettallet↘

Olja Hedelund Clausen & Nikoline Pedersen:
Respons i forbindelse med *hva hedder det*
Bilag

10 (0.3)
11 BE: nej de hedder et eller andet xxx↘ ((siger et vrøvleord
12 med mange konsonanter))
13 ((CH fastholder sit blik på sin mobil under hele sekvensen))

Bilag 1.6

Samtalebanken|Sam4|fyrne|L2472 ((ansigt-til-ansigt))

1 BE: jamen den er ikk god nok↘ (.)
2 taco bell det jo- det jo fastfood↘
3 CH: det købte de allesammen i: >**hva er det det hedder**< i:↘
4 ((CH kigger først ned i bordet på en origamifrø, som han
5 skyder af sted, hvorefter han kører sine fingre igennem håret,
6 mens han fortsat kigger ned))
7 (0.4)
8 BE: kim possible↘
9 (.)
10 CH: xxx 「nej i (teater hedder de altså)」 「(.) nej (de butikker de「
11 har med) de 「kålder dem noget andet」 fordi de ikk må have↘
12 DA: L hxxxh」
13 ER: L hnej hhe hhe」
14 BE: L hxxxh」
15 (0.4)
16 CH: xxx å sådan noget (.) i xxx å sådan noget↘

Bilag 1.7

AULing|Mandariner|L1119 ((ansigt-til-ansigt))

1 A: inde midt i ål- øh inde midt i h **hvad hedder de:t**↘
2 B: 「on°don°」↘
3 A: 「london」 UCL↘

Bilag 1.8

Samtalebanken|Sam2|anne_og_beate|L19 ((ansigt-til-ansigt))

1 BE: å så lige pludselig så: (.) kommer det bare (.) so:m
2 altså (.) ↑slam (0.3) ↓skrald (0.3) >skal lave en feature om
3 skrald<↘
4 (0.6)
5 BE: ø:hm: (.) å så ringer jeg dagen efter ti:l *ø:h* (0.3) °>**hva**
6 **hedder det**<° odense (.) odense renovering (0.3) nej

7 ikke renovering (.) odense øhm→
8 ((ruller med hænderne og kigger på BE, mens hun siger "hva
9 hedder det"))
10 AN: skrald (.) service→
11 (1.0)
12 BE: renovationon↗
13 (0.7)
14 BE: hedder det ikke det↗
15 (.)
16 BE: renovationsmedarbejder↘ (.) jo
17 AN: °så meget skrald har jeg slet ikke°→
18 BE: nej okay↘

Bilag 2: Ordsøgning uden respons

Bilag 2.1: Uspecifik ordsøgning

Bilag 2.1.1

AULing|GenbrugsSamlet2|L1111 ((ansigt-til-ansigt))

1 B: men >nu har de< oss ↓ø:hm
2 (1.0)
3 B: hvis det e:~r* >hva er'et det hedder<→
4 (0.6)
5 B: mangl(er) personale ikke↗
6 B: ·h↑hhh å sommeltider tager nogen ind→
7 UK: L·hja J
8 (0.7)
9 B: bistandsklienter ind å det skal hjælpe→
10 ((B løfter hånden op og ned i linje 3-9))
11 (0.8)
12 B: å det e:r ikk altid→
13 (0.6)
14 A: °nej°=
15 B: =lige heldigt↘
16 A: °nej°↘

Bilag 2.2: Specifik ordsøgning med selv-reparatur uden ophold

Bilag 2.2.1

AULing|GenbrugsSamlet2|L1094 ((ansigt-til-ansigt))

- 1 A: å det er osse på t_oeren i: ·hh ø:h
2 A: *ø:h* **hva >hedder det nu<** om m_orgenen
3 ((A kigger lidt til højre, idet hun siger "øh" og kigger ned,
4 idet hun siger "hva hedder det nu". Kigger op igen, idet hun
5 siger "om morgenen"))
6 (0.5)
7 B: er det hr fjernsyn vi sn_akker om
8 A: l_ja det l fjernsyn vi sn_akker om
9 B: l_j nå: (for) l
10 B: nå jeg tænker på r_adio

Bilag 2.2.2

AULing|DK1/2|L844((vi har kun lydfil))

- 1 Pia: det skal b_a:re
2 (0.7)
3 Pia: >ha< **hva hedder det nu l_ak** en gang
4 (0.6)
5 Emi: >m< en gang l_ak

Bilag 2.2.3

AULing|DTPizza1|L39((telefon))

- 1 A: h_ar i n_o:get me:d ø:h f: **hva det hedder**
2 keb_ab_kø_d

Bilag 2.2.4

Samtalebanken|Sam4|moedregruppen0|L203 ((ansigt-til-ansigt))

- 1 MIA: *ja* det fordi det- de:t er **hva hedder det** skandin_aviske
2 studier det jo man ska jo h_a en: både noget n_orsk å noget
3 svensk *å noget*
4 ((MIA står med ryggen til kameraet, så hendes blikretning kan
5 ikke ses. Modtager står desuden også med ryggen til kameraet og
6 til MIA, da hun er ved at tage noget i et køkkenskab))

Bilag 2.2.5

AULing|IkkeHjemmeDruk|L28((telefon))

- 1 A: hh jo: kamilla hun er oppe ved: (.) >ved en< veninde
2 >↑e:r< oppe ved: >**hva hedder det**< marianne↗
3 (0.3)
4 B: na okay→

Bilag 2.2.6

AULing|Flensborg|L281((telefon))

- 1 A: hh du gør klogt i å ta en s: (.) en sweaters med herned
2 for selv om vi er bare rar- °ø:h°
3 (0.3)
4 A: **hva: hedder det** radiatorerne til å køre→
5 (0.4)
6 B: så: det bare køldt alligevel *eller*→

Bilag 2.2.7

AULing|EURES DK A2|L996 ((vi har kun lydfil))

- 1 K2: men (.) de:t fordi jeg har talt med en som e:r et sted hvor de
2 kører øh (0.9) (vi) kører skii hele: hele vinteren å så øh snart
3 det g- går over→
4 (1.1)
5 K2: i: ø:h **hva hedder det** i foråret å så nogen andre forskellige
6 ting der å→
7 (0.6)
8 K2: når vinteren den sådan lige så stille (.) s:topper→

Bilag 2.2.8

AULing|TLF1Final|L148((telefon))

- 1 A: det gad jeg sgu da ikk (.) for jeg har lige mistet
2 dig på min ø:h (0.9)(**hva >hedder så sådan en<**) recipient (.)
3 recipient↘ ((udtalt forkert))

Bilag 2.2.9

Heinemann|TH)M2)3)Fie&Jens ((telefon))

- 1 Fie: det d- vi skulle jens det er at vi skulle have en pris så vi
2 kunne melde det↘
3 Jens: ja↘

Olja Hedelund Clausen & Nikoline Pedersen:
Respons i forbindelse med *hva hedder det*
Bilag

- 4 Fie: ·hh å så vi kunne finde ud af Fordi vi har noget se- *eh*
5 °**hva hedder det**° selvrisiko↗=
6 Jens: =ja↘
7 Fie: på øh garagen↑ 「å 1 på fårehuset↘
8 Jens: 1ja↘」

Bilag 2.3: Specifik ordsøgning med selv-reparatur og med ophold

Bilag 2.3.1

Lyden er foran videoen i en sådan grad, at vi ikke har været i stand til at koble gestik og blikretning sammen med talen.

Samtalebanken|Sam2|Samfundskrise|L160 ((ansigt-til-ansigt))

- 1 LIS: jeg troede danmark v- havde den højeste→
2 (0.3)
3 AST: men det har vi oss 「sådan almindelige 1↘
4 LIS: 1hva hedder det skat1teprocent der→
5 AST: 「<almindelige> 1↘
6 LIS: 1(jamen) altså 」 hva hedder det *de:r*1
7 AST: 1<s:kattesy 1s「tem>1↘
8 LIS: 1ja 1↘
9 (0.4)
10 LIS: ·hja:h→
11 (0.5)
12 AST: der har vi den højeste→
13 LIS: 「*ja:*」
14 AST: 1°ø:h 1 **hva hedder det**°→
15 (0.5)
16 AST: ↑topskat↘
17 (0.3)
18 LIS: ja→

Bilag 2.3.2

AULing|MOR|L22 ((telefon))

- 1 A: ↑ja vi har det godt jeg har lige været hos friseren og få min
2 årlige (.) kh >**hva hedder det**<↔ (.) provinsbehandling↘

Bilag 2.3.3

Skrifter om samtalegrammatik

Samtalebanken|Sam4|moedregruppen1|L278 ((ansigt-til-ansigt))

- 1 SUS: den ø:hm ((kigger lidt rundt ned i bordet)) den- ø-
2 m- male:maskine °**hva hedder det**°↘ (0.2)
3 ((kigger op)) ↑kaffe↑kværn hedder↑ sån en↘
4 TAN: Lja: J→

Bilag 2.3.4

Samtalebanken|Sam4|moedregruppen0|L448 ((ansigt-til-ansigt))

- 1 DO: å da jeg så kom til den bakke der er ø:h→
2 der kører op til ø:h→ ((bevæger venstre hånd i luften))
3 (0.3)
4 DO: °**hva fa:n hedder det derude**°↗
5 (0.6)
6 ((DO lukker øjnene, kigger ned og laver fortsat bevægelser med
7 venstre hånd under ytringen i linje 4 og pausen i linje 5))
8 DO: galten ((kigger op på MIA, idet hun siger "galten"))
9 (0.6)
10 MIA: ja↗
11 DO: ja↘
12 MIA: ja↘

Bilag 2.3.5

Blikretning har ikke været mulig at transskribere pga. samtaledeltagernes afstand fra kameraet.

Samtalebanken|Sam4|moedregruppen0|L533 ((ansigt-til-ansigt))

- 1 UK: der vist xxx bakke der↘
2 DO: oss hvis man kører hen ø:hm→
3 MIA: xxx
4 DO: **hva hedder den**↗ (.) ø:h op a:d a- ad gunhildslundvej
5 herhenne altså når du kører op=
6 MIA: ↑ja ↑
7 DO: =↑·hhh↑ til mumibakken herhenne fra x↑xxx↑
8 MIA: Lja↑
9 ((DO peger lidt, mens hun siger ovenstående))

Olja Hedelund Clausen & Nikoline Pedersen:
Respons i forbindelse med *hva hedder det*
Bilag

Bilag 2.3.6

Blikretning og gestik har ikke været mulig at transskribere pga. samtaledeleternes afstand fra kameraet.

Samtalebanken|Sam4|moedregruppen0|L590 ((ansigt-til-ansigt))

- 1 D0: det var en af henriks kammerater som har lavet det i: øh **hva**
2 **hedder det** i: øh rustfrit stål der inden₁
3 (1.0)
4 D0: så det har st₁ået (0.2) udenfor₁

Bilag 2.3.7

AULing|Mandariner|L73((ansigt-til-ansigt))

- 1 A: og så d₁alstrup
2 (1.0)
3 ((A vender blikket mod B))
4 **hva hedder han** (.) ham d₁er der der gik
5 på gymn₁asie med 'os'
6 B: lja'
7 A: ham den lidt sk₁øre₁ ((A vender blikket mod sin mandarin))
8 B: ja tr₁or godt jeg ved hvem det e₁r ((B nikker))

Bilag 2.3.8

AULing|Kat6|L95((telefon))

- 1 P: ja n₁emlig hh jeg tro₁r læ: a så det sk₁ærbillede du får
2 fr₁em det h₁æ'ng: l₁e:r sammen med >du siger du har
3 K: l°yes°'
4 P: været ve< l₁å **hva hedder det** l₁ø:h afmonter sk₁ærmkablerne ikk
5 oss=₁
6 K: =ja₁→

Bilag 2.3.9

Samtalebanken|Sam4|fyrne|L954 ((ansigt-til-ansigt))

- 1 BE: første første juni det international beat of an evil da'ry l₁
2 CH: lhh'
3 dhh
4 DA: jeg glæder mig₁
5 (.)

Skrifter om samtalegrammatik

6 DA: hhå hhå 「hhå hhå 1
7 BE: 「hha hhaha」 ·hh sidste år det var en søndag så der var
8 ikke så mange (.) ude↘
9 (.)
10 BE: hahø hø 「·hh 1
11 UK: 「(han) er」 jo sindssyg→
12 DA: 「hja (.) xxx skole(n) sidste år hh1
13 CH: L xxx」 der var sådan en kæmpe stor
14 ø:h >hva er det det hedder<
15 ((CH kigger halvt ned i bordet))
16 (0.5)
17 CH: >det er fordi< i south park ikk↗
18 (.)
19 BE: ja
20 CH: a- de:r (været/lavet) (.) Det >jo=Der jo kommet totalt
22 meget< fokus på det der med å være ginger→

Bilag 2.3.10

Samtalebanken|Sam4|fyrne|L2059 ((ansigt-til-ansigt))

1 DA: xxx vi må gerne tegne på 「dem」↘
2 BE: 「ja」 j「a 1
3 CH: 「hvorfor sikal du rive dem i
4 stykker↗
5 (0.2)
6 DA: fordi jeg vil lave en ø:h **hva hedder det** (.) en drage↗
7 ((kigger ned i bordet, mens han siger "hva hedder det", men
8 kigger op, idet han siger "en drage"))
9 (0.3)
10 DA: vil du have en frø der kan hoppe↗
11 (0.5)
12 DA: å:rh lad os lige lave frø dave↘

Olja Hedelund Clausen & Nikoline Pedersen:
Respons i forbindelse med *hva hedder det*
Bilag

Bilag 2.3.11

Blikretning er ikke transskriberet i forbindelse med ordsøgningen, da det ikke er tydeligt, hvorvidt CH kigger lige ud eller lidt til venstre; om han kigger på en af de andre eller ned i bordet.

Samtalebanken|Sam4|fyrne|L1292 ((ansigt-til-ansigt))

1 CH: nej >det var det nu ikk< (.) Det v- det var >et eller andet<
2 program som skriver et eller andet
3 ((ER og BE taler lavmælt sammen))
4 (0.8)
5 CH: som g_jorde [at at (.) som] g_jorde=
6 BE: [kick fights]
7 CH: =[at >**hva er det det hedder**< (.) jeg kan ikk huske det] (.)
8 (den der/et eller) (xxx) ikk[↗]=
9 DA: L hxxxhJ
10 BE: L hxxxhJ
11 (.)
12 BE: =ja→
13 CH: jeg tror jeg skal ind under >å prøve å sådan< se under spansk
14 oversættelse eller sådan noget ·hh

Bilag 2.3.12

AULing|EURESDKA2|L1123((vi har kun lydfil))

1 P1: (tsk) et an:det t tip kunne være å ta op til ø:h (1.4)
2 ti:l **hva hedder den fjorden deroppe** ·hh (0.8) (↑sovel)
3 fjord
4 (2.2)
5 K2: °kender det ikk°→

Bilag 2.3.13

Dette eksempel kunne ikke retransskribes pga. manglende adgang til rådata.

Heinemann|TH)S2)019

1 Mathias: =.cl ogehm fn hh .hhheh Der a' det så at(t) (0.3)
2 mgr Dengang at(gr) de:' erobrede hh (0.4)
3 >**Hva' a' det nu det hedder**.< d- pPERsien.
4 Malte: Jerh.=
5 Mathias: =>.hh Det var hyg'li'.<

- 6 (0.3)
7 Mathias: .hhhh Der deres konge=>persiens konge=Sharen,Ikke,
8 Malte: Jerh.

Bilag 2.3.14

Dette eksempel kunne ikke retranskribes pga. manglende adgang til rådata.

AULing|Samlede lattertransskriptJS

- 185 Kim: har vi haft det (i en:::) °hva' er't det
186 °hedder°
187 (2.1)
188 Kim: i en periode...

Bilag 2.3.15

Dette eksempel kunne ikke retranskribes pga. manglende adgang til rådata.

AULing|Samlede lattertransskriptJS

- 223 Kim: [()] selvfølgelig ska' vi begge to ha'
224 lov til å °å åæ: >hva' erd det<
225 hedder m:° (.) å å ku' slapp' af og og
226 ta' nogen perioder.....fortsætter

Bilag 2.3.16

AULing|EURESDKA7|L394 ((vi har kun lydfil))

- 1 P1: ·tsk hvorimod hvis du kommer hjem↗
2 (0.9)
3 P1: genoptager: (.) °hva hedder det° genop- øh: tager dit dit
4 dagpenge (.) system her i danmark å så derefter siger nu: øh:
5 rejser jeg altså til udlandet så jeg ska ikk ha noget↘
6 (0.4)
7 P1: så har du dem staende↗

Bilag 3: Turtagning/emneskift

Bilag 3.1

AULing|trappen|L215 ((telefon))

- 1 B0: >bliver vi hentet< i bus *ø:h* i nyborg↘
2 (1.0)

Olja Hedelund Clausen & Nikoline Pedersen:
Respons i forbindelse med *hva hedder det*
Bilag

3 MOR: ↑nå→
4 (0.2)
5 MOR: ↑okay↘
6 (0.3)
7 MOR: ↑yes yes↘
8 (0.4)
9 BO: ·hhh m **hva hedder det** vi kommer lige forbi her en gang i
10 eftermiddag→
11 MOR: ↑ja→

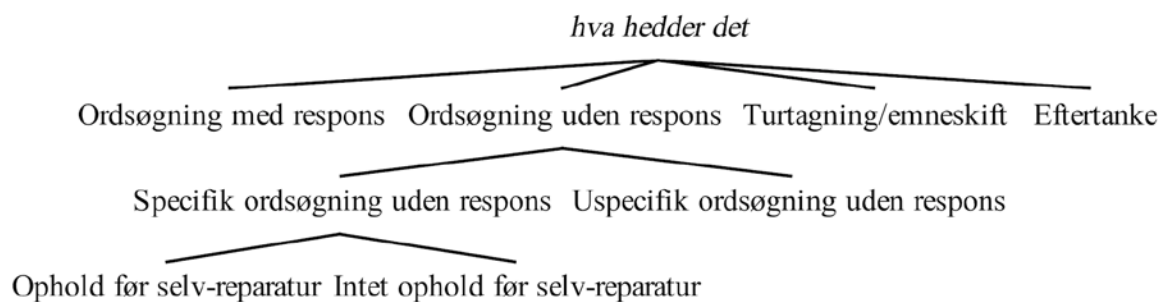
Bilag 4: Eftertanke

Bilag 4.1

Samtalebanken|Sam3|gamledage|L21 ((ansigt-til-ansigt)) (bilag 4.1)

1 LIS: de ka næsten i'kk følge med 'nej ↘
2 ANN: lnej for ↑morten lhan havde|=
3 KIR: lnej 'J
4 ANN: =siddet å bøvlet med det→
5 LIS: °hhuhh høhø hihi°
6 ANN: ☹ja matematik☹
7 el'ler **hva l'det nu er l'det hedder** ↘
8 LIS: l☹ja:☹ J→
9 KIR: lja: J↘
10 LIS: l☹ja det gerneJ det der volder☹→

Bilag 5: Overblik over praksisser

Bilag 6: Oversigt over specifik ordsøgning efterfulgt af respons

Skema 1

Form	Antal forekomster
<i>hva hedder det</i>	3
<i>hva er det det hedder</i>	3
<i>hva er det de hedder</i>	1
<i>hva hedder det der</i>	1

Bilag 7: Oversigt over specifik ordsøgning uden respons

Skema 2

Form	Antal forekomster
<i>hva hedder det nu</i>	2
<i>hva hedder det</i>	12
<i>hva hedder den</i>	1
<i>hva hedder han</i>	2
<i>hva faen hedder det derude</i>	1
<i>hva er det det hedder</i>	4
<i>hva hedder så sådan en</i>	1
<i>hva det hedder</i>	1
<i>hva hedder den fjorden deroppe</i>	1
<i>hva er det nu det hedder</i>	1